Tidskrift för
SCHACK 9

Årgång 67 • November • 1961

TAL
och
FISCHER

var som bekant huvudkonkurrenter i Bled. På omslagsbilden betraktar Tal sin antagonists fåfänga försök att besegra Keres.

•

2:10
oms inb.

MÅNADENS SPECIALARTIKEL:

O'Kelly analyserar Caro-Kannförsvaret

Bilaga medföljer.

Tidskrift för SCHACK

Redaktion:
Sigtunagatan 11, Stockholm Va
Telefon 30 57 01 Postgiro 60 46 34

Officiellt organ för Sveriges Schackförbund.

Redaktör och ansvarig utgivare: Jostein Westberg.
Redaktionssekreterare: Bengt Hörberg.
Ägare: Sveriges Schackförbund.
Prenumerationspris: Kr. 17:—.
Lösnummerpris: Kr. 2.10.

INNEHÅLL

Den historiska Bled-turneringen 258
Caro-Kann i Bled 262
FIDE-kongressen i Sofia 265
Ungdomsschack 267
Partier 268
Boknytt 279
Utlandet 280
Distriktsnytt 280
Succé för Lilienthal i sverigeturnén .. 281
Korr.-schack 282
Problem 283
Studier 286

ÅRETS JULBÖCKER

Den svenska litteraturen dominerar årets julboksflod. Detta enligt vår mening glädjande tecken tycker vi skall premieras. Vi satsar således på en helsvensk giv när det gäller val av årets juklappsbok. Som en bilaga till TfS återfinner Ni ett beställningskort som innehåller följande goda förslag:

1) STORA SCHACKBOKEN inb. 88:—
(se recension i detta nummer)
2) Schackspelets världsmästare, del II (Wilhelm Steinitz)
hft. 22:50 inb. 26:50
3) Konsten att vinna i schack (av Keres—Kotov) 6:50
4) Schack för alla (av Gideon Ståhlberg) 12:50
5) VM 1961 (artiklar, foton, alla partier) 6:50

Förlagets traditionella julklappspaket innehåller i år följande böcker: Turneringsboken från Jönköping 1958 (segrare Kotov och Barda). Partisamlingen från Europa-cupen 1960 (60 partier) som TfS-läsarna erbjudes för 9:50. Bruttopriset är 13:25.
I ovanstående priser är varuskatten **icke** inräknad.

SVERIGES SCHACKFÖRLAG, Sigtunagatan 11, Stockholm Va.

Juniormatchen mot Sovjet

Just under de dagar detta häfte går i press spelades den med stort intresse motsedda juniorlandskampen mellan Sverige och Sovjet. Referat kommer i nästa nummer, men vi hinner här meddela att de svenska pojkarna efter fin kamp överlag fick de mycket hedersamma nederlagssiffrorna 7—11.

Ove Kinnmark förlorade vid första bordet med ½—1½ mot Herman Hodos. Remiuppgörelsen (se partiavdelningen) har sitt särskilda intresse genom svenskens briljanta spel. Göran Broström och Eskil Wadensjö vann sina matcher med 1½—½ och blev bästa svenska poängplockare.

Allsvenska serien

Även referatet från de allsvenska lagtävlingarna måste av samma skäl som sovjetmatchen komma i nästa nummer. Stockholms lag I vann div. I före Dalarna (i knallhård strid med Manhem) medan Malmö AS kom på fjärde plats. Nya i div. I nästa år blir Mälardalen, som överlägset vann ena div. II-gruppen. Östergötland tog hem den andra gruppen. Norrbotten och Jönköpings SS var fina tvåor i resp. grupper.

Tidskrift för Schack 1962

Med detta nummer av TfS följer ett inbetalningskort för år 1962 och som därav framgår har abonnemangspriset trots de stigande kostnaderna kunnat hållas oförändrat. Från och med 1 januari 1962 utgives tidskriften genom en av Sveriges Schackförbund utsedd kommitté bestående av Eric Uhlin, Ernst Ähman och Arne Berggren med Uhlin som ansvarig utgivare. Jostein Westberg kvarstår som fast medarbetare.

Tidskriften utkommer 1962 med tio 32-sidiga nummer. Det är de nya utgivarnas förhoppning, att tidskriften även i fortsättningen skall mötas av schackvännernas förtroende.

Olov Carlberg 50 år

Den 31 oktober inträdde Olov Carlberg i 50-åringarnas krets. För alla hans vänner landet runt kommer detta besked säkert som en överraskning. Så brukar man ju ofta i sådana här sammanhang skriva för artighets skull, men i detta fall behöver man inte göra sig till.

"Olle", som han allmänt kallas i vänkretsen, är en av de få här i landet som både är god schackspelare och bra organisatör. Sedan 1934 — då han från att ha tillhört Örebro Arbetareförenings SS gick in i Örebro Schacksällskap — har han inom sin klubb uträttat en mängd arbete. Som Mälardalens Schackförbunds sekreterare i 23 år har han varit med om uppbyggandet av ett av våra största och livaktigaste distriktsförbund. Inom Sveriges Schackförbunds centralstyrelse, som Carlberg tillhört sedan 1951, har hans intresse till största delen varit inriktat på ekonomiska spörsmål, och huvuddelen av arbetet med landsförbundets rikslotteri har vilat på honom. Sedan 1960 har han även fungerat som Sveriges Schackförbunds skattmästare.

Bland de schackliga meriterna märks främst en mångfald fina resultat mot nordiska toppspelare. Inom Sveriges Schackförbund har han "bara" nått upp till mästarklassen. Enligt min mening hör Carlberg med marginal hemma i landslagsklassen, och det är endast organisationsarbete som hindrat honom att klättra upp dit.

Sveriges Schackförbunds förnämsta utmärkelse — Collijnplaketten i guld — fick Carlberg redan 1956. På högtidsdagen blev han livligt uppvaktad. TfS framför sin gratulation genom

Jostein Westberg

SM 1962

arrangeras i Örnsköldsvik 12—22 juli enligt vad centralstyrelsen vid sammanträde nyligen beslutat.

Den historiska Bled-turneringen

Av Dragoslav Andric

Inte mindre än *sexton* stormästare (inklusive 6 av de 8 i sista kandidatturneringen), *tre* internationella mästare och — mest som en allriskförsäkring mot jumboplatsen — en nationell mästare deltog i Bled i Jugoslavien, kanske den hårdaste turnering som utkämpats under de sista decennierna. Fr. o. m. i år blir tävlingen årlig, med priser från 1.000 dollar plus 500.000 dinarer till segraren ned till ett tionde pris på 100 dollar och 60.000 dinarer. Övriga får 5.000 dinarer per poäng.

Botvinnik hade med glädje förklarat att han skulle deltaga. Han var då ej världsmästare, men sedan han vunnit matchen mot Tal tog han tillbaka sin anmälan och fasthöll vid sin gamla princip: att inte spela i individuella turneringar så länge han håller VM-titeln. Det var särskilt riskabelt i Bled...

Naturskön vy från Bled.

"Fallet" Botvinnik (för ett fall har det blivit) påminner om Aljechins hittills oöverträffade belägg för att titeln verkligen hade hamnat i rätta händer redan för 30 år sen i den stora dubbelrondiga Bledturneringen 1931. Aljechin slog övriga deltagare med deras egna vapen (aldrig förr hade Nimzowitsch, denne store förespråkare för blockadspel, stått så trångt med pjäserna som i sitt berömda Bledparti mot Aljechin) och lämnade sina närmaste medtävlare och titelutmanare, Bogoljubow och Nimzowitsch, resp. 5½ och 6 poäng efter sig. En "ny våg" av lovande ungdomar, Flohr, Stoltz och Kashdan, som delade fjärdeplatsen med stormästaren Vidmar, började klättringen mot framgångarna, och de berömda namnen Tartakower, Spielmann, Maroczy, Colle och Asztalos följde efter.

Årets turnering, som celebrerade 30-årsminnet av detta evenemang, ägde rum i en splitter ny byggnad som speciellt uppförts för liknande manifestationer med plats för över 1.000 åskådare. Den ljuvliga badorten Bled i nordvästra hörnet av Jugoslavien ligger runt en liten sjö. Mitt i sjön ligger en miniatyrö med en kyrka på. Naturligtvis finns också här den evinnerliga sagan som lovar att uppfylla vars och ens önskningar som tre gånger drar i kyrkklockans rep. Eftersom spelarna hade gott om fridagar — turneringen räckte i 32 dagar — var det tydligen meningen att de skulle sköta all den klockringning som behövdes. Sjön omgärdas av landets högsta berg med evig snö på topparna, Wintgarravinen ligger i närheten, likaså den berömda Postojnagrottan med sina stalaktiter och stalagmiter. Scenerierna växlar oupphörligt under en färd där med det lilla underjordiska tåget. Grottan har en underbar akustik, och där äger ofta symfonikonserter rum.

Trots allt detta tillbringade även spelarnas äkta hälfter huvudparten av sin tid i den mestadels fullspikade turneringshallen. De var f. ö. arrangörernas gäster under hela turneringen. Turneringen kom inte det stora publikintresset från allra första början på skam.

Förre världsmästaren Tal tänkte exakt 55 minuter på sitt sjätte drag i ett standardförsvar mot den 18 år yngre Bobby Fischer. Det var tydligt att han inte funderade på dragen utan umgicks med psykologiska spekulationer. Till sist bestämde han sig för den modernaste varianten — eller trodde åtminstone så. Ty när han gjort draget och rest sig, kastade han ett öga på schackbrädet och utbrast överraskad: "Jag kastade visst om dragföljden"... De fyrtio cigarretter han sedan konsumerade under de närmaste fyrtio dragen hjälpte inte. Bobby fick t. o. m. tillfälle till ett damoffer, som fascinerade åskådarna. För Fischer som förlorade alla fyra partierna mot Tal i kandidatturneringen 1959 — två av dem f. ö. just i Bled — var det utan tvivel ett bevis på att han t. o. m. i en schackaristokrati av detta utsökta slag kan göra anspråk på den förnämsta platsen. Men naturligtvis hade pojken från Brooklyn mognat sedan sist inte bara schackligt utan också rent mänskligt: Först efter tionde ronden, när han för första gången ensam hade ledningen, tillät han sig den oväntat blygsamma anmärkningen: "Nu kanske jag kan börja tänka på segern" — medan en Bobby för två år sedan med bestämdhet redan före turneringen skulle ha deklarerat samma sak.

● Dagen därpå var det landsmannen Bisguiers tur att överträffa sig själv: Han besegrade Keres, den store schackprofessorn som yngre stormästare brukar kalla honom. Det var på håret — och tack vare ett enda inexakt drag av Parma — som Keres lyckades hålla remi mot den nye juniorvärldsmästaren i det parti i första ronden som måste uppskjutas, eftersom Parma kom till Bled direkt efter upphöjelsen i Haag. Intressant är att Parma, yngst näst Fischer, hade vunna ställningar mot spelare som Petrosjan, Fischer, Keres, Donner, Gligoric och Darga, men inte tillräckligt med krafter under sista timmen av betänketiden, utan remiserade fem gånger och förlorade ett av partierna. Alldeles tvärtom var förhållandet med äldste deltagaren: Najdorf gjorde fredstrevare åtta gånger under de första sju ronderna, mest i tvivelaktiga ställningar, men lyckades bärga fem sköna poäng och temporärt slå följe med ledande Fischer och Tal.

En sak för alla skrockfulla att särskilt uppmärksamma är att Gligoric efter tolv remier i rad (8 i lag-EM i Oberhausen och ytterligare 4 i Bled) lyckades vinna parti nr 13 mot Bisguier, som han två gånger besegrats av och som aldrig tidigare förlorat något parti mot jugoslaven.

Ännu ett egendomligt faktum var att alla partier som i Bled spelades mellan de fyra ryssarna slutade remi. Publiken var nog benägen att uppfatta partierna mellan dem (mot slutet av turneringen, när det blev uppenbart att de försöke underlätta tävlingen för varandra) som skådespeleri och inte som allvarligt spel. Men det är knappast troligt att de brydde sig om att träffa överenskommelser; säkert rörde det sig om spontan ömsesidig förståelse.

● När Najdorf ett par dagar före turneringens slut bad Tal nämna sina bästa partier svarade den lettiske stormästaren: "Mina fyra bästa är mot Olafsson, Donner och Parma." "Men det är bara tre — det fjärde då?" envisades argentinaren. "Det ska bli partiet i sista ronden — mot dig", sa Tal småleende.

För att ytterligare understryka sin varning uppenbarade sig Tal på avslutningsdagen klädd i mörk kostym, liksom beredd att fira sin eventuella seger. Han spelade snabbt, promenerade ännu snabbare runt i salen, medan hans motståndare förgäves försökte bevisa att den välkända "Najdorfvarianten i sicilianskt försvar" motsvarar sitt teoretiska rykte.

Sådan är Tal. Som Gligoric uttryckte det: "Om någon annan har 13 poäng så har Tal 13½, och när hans medtävlare har 13½ lyckas han skrapa ihop 14½ och det utan synbar ansträngning." "Någon annan" var här förstås Bobby Fischer, som startade sista ronden bara en halv poäng efter Tal men som av Ivkov tvingades upphöra med att snegla på partiet Tal—Najdorf för att även sysselsätta sig med den egna ställningen.

Medan Gligoric led sitt enda nederlag i sista ronden förblev Fischer den ende obesegrade av de 20 i Bled. Vad mera är, han gav den ryska kvartetten en ordentlig läxa: Tal, Geller och Petrosjan måste ge upp si-

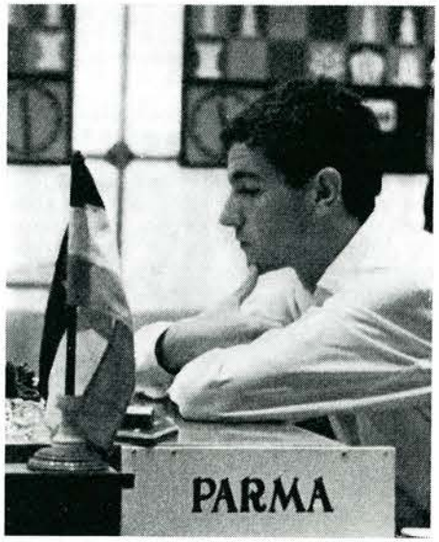
En glimt från tävlingspodiet.

na partier mot honom ("Det var planerat av arrangörerna", menade Tal, "för att ge större spänning åt turneringen"). Endast Keres lyckades rädda skinnet, och det med nöd och näppe. I detta avseende sekunderades Fischer oväntat av den andre amerikanske representanten, Bisguier, som slog ryssarna med 2½ mot 1½.

● Inte bara åskådarna utan också medtävlarna var imponerade av Tals och Fischers överlägsenhet. Vi nämnde nyss Gligorics karakteristik av segraren, och för att ånyo citera samma auktoritativa källa: "Bobby kommer att bli världsmästare." T. o. m. Keres, en av de ständiga tronpretendenterna, spelade mot honom med rampfeber som en debutant. Fischers absoluta, självklara tro på sin egen förmåga hjälpte honom med nästan suggestiv kraft att komma över allvarliga svårigheter. Med en stormästartitel i bagaget redan som 15-åring (erövrad i Portoroz — återigen Jugoslavien!) tog nu "det levande schacklexikonet", som mindre skarpsinniga kolleger brukar kalla honom (Tal formulerar det så här: "Han studerar t. o. m. partierna i damklassen") ett stort kliv mot slutmålet.

I skuggan av Fischer skall inte framgången för den näst yngste deltagaren glömmas bort. Bruno Parma, som fick titeln internationell mästare dagen innan Bledturneringen började efter att ha vunnit junior-VM i Haag, missade stormästarvärdigheten med en futtig halvpoäng. Endast några få av stormästarna undgick att dra kortaste strået mot honom i Bled.

Kuriöst var att ingen av jugoslaverna — av vilka fyra var stormästare — lyckades vinna ett enda av de 32 partierna mot ryssarna. "Än sen då", sa Tal, "ingen av ryssarna lyckades med det heller!"

Juniorvärldsmästaren i aktion.

Gligoric "tränar" med sin lilla dotter.

Sverige runt

Ludvika blev SJ-mästare

På sex platser har årets SJ-mästerskap för 4-mannalag genomförts. Division 1 spelades i Nässjö. Där visade sig järnvägsmännen från Ludvika vara bäst med 2 vunna och en förlorad match före Göteborg som med bättre partipoäng förvisade Nässjö till tredje plats. Slutställning: Ludvika 2 p., Göteborg 1½, Nässjö 1½, Uppsala 1.

Div. 2 spelades i två grupper. Den ena vanns av Köping och den andra av Enesste (Norra station i Stockholm).

I div. 3 blev de fyra gruppsegrarna: Ludvika B, Göteborg B, Katrineholm och Borås.

Dragoslav Andric:

Sagt om Bled

Vindflöjel: Najdorf lovade delta i festivalturneringen i Belgrad på morgonen, förlorade sitt parti som vit mot Ivkov på eftermiddagen och lämnade återbud till Belgrad på kvällen.

Förklarligt bristande intresse: Man räckte Geller kopian av hans parti mot Matanovic som låg kvar på bordet efter honom: "Jag behöver det inte mer", sa han, "de tre sista dragen minns jag och resten var bara öppning."

Fråga honom nu: Under kandidatturneringen 1959, som också gick av stapeln i Jugoslavien, formulerade Benkö, som just då var Fischers argaste konkurrent i USA, sin uppfattning om pojken på detta elaka sätt: "Han började den här turneringen som en fiskare — det hörs ju på namnet — fortsatte sedan att sprattla som en fisk, och han kommer att sluta den som en f-bonde." Men nu tycks f-bonden ha nått sjunde raden, eller hur?

Höga priser

Första pris var 1.000 dollar plus 500.000 dinarer, andra 800 dollar plus 400.000 dinarer osv: 600 dollar plus 300.000 dinarer, 450 dollar plus 200.000 dinarer, 350 dollar plus 150.000 dinarer, 250 dollar plus 100.000 dinarer, 200 dollar plus 90.000 dinarer, 150 dollar plus 80.000 dinarer, 100 dollar plus 70.000 dinarer och 100 dollar plus 60.000 dinarer. De övriga fick 5.000 dinarer för varje poäng.

Skönhetspriset gick till Ivkov för hans vinst över Portisch.

Litet kuriosa

Medan Fischer var den ende deltagaren utan nederlag, var Udovcic den ende som inte lyckades få någon att ge upp.

Trifunovic var remikungen: 15 oavgjorda partier.

Kvicktänktast: Olafsson använde 2 minuter för de sista 17 dragen mot Portisch — och vann.

Betänksammast: Ivkov tänkte i 95 minuter på sitt elfte drag mot Tal — och förlorade.

Årets nyhet: Kvinnliga demonstratörer. Årets jugoslaviska schackmästarinna och en annan ung dam som vunnit slovenska mästerskapet var bland dem som demonstrerade partierna för åskådarna.

Fischers tillkännagivande: "Jag följer i Aljechins fotspår." (Aljechin reste nämligen också till Sarajevo för simultanspel efter Bledturneringen 1931.)

Tals strategi: Han lämnar alltid ett par skor utanför sitt rum på hotellet, även om de är borstade, medan han tar en promenad runt sjön. Skälet? Medtävlarna tror att han sitter och preparerar varianter för dem.

Tals förklaring: "Keres bor i Tallinn men jag bad honom om ursäkt för att jag själv inte bor i Keresino. Det finns en plats med det namnet, men den är alldeles för liten för att det ska hända något där."

Tröstande ord från öm hustru: "Det spelar väl ingen roll, Misha, att du förlorade matchen mot Botvinnik — hur skulle du annars ha kommit till Antillerna?" (Nästa kandidatturnering äger rum där.)

Den realistiska hustrun: När Donners fru frågades varför hon inte väckt sin man, som åtskilligt försenad anlände till sitt parti, svarade hon: "Spelar verkligen ingen roll. Han har svart mot Keres idag."

Tröst för tigerhjärta: När Geller beklagade sig över att Udovcic alltid röker på Laskers sätt (d. v. s. blåser rök i motspelarens ansikte) lugnades han med orden: "Det gör väl inte så mycket — så länge han inte spelar som Lasker."

Caro-Kann i Bled

Av O'Kelly

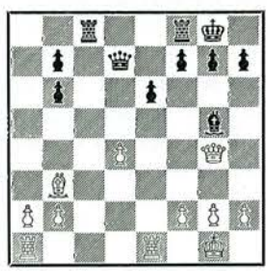

Av 71 Bled-partier, som öppnades med kungsbonden, valde svart 18 gånger svaret c6. Under inflytande av Botvinniks seger över Tal har Caro-Kann plötsligt blivit en modeöppning. Resultatet +7 —1 =10 till vits fördel är inte särskilt uppmuntrande. I sin strävan efter säkerhet har spelare med olika stilar använt Caro-Kann. De flesta har blott sällan spelat det tidigare. Utan att tadla detta försvar måste man emellertid fastslå, att det lämpar sig bättre för en match än för en turnering. I en match gör en halvpoäng ingen skada, då den erövras från en och samma spelare, så att remi med svart är en fördel. I en turnering ger man egentligen, som resultatet har bevisat, motståndaren en halv poängs försprång, då en vinst statistiskt blott är en sällsynthet. Vi skall ta vits olika bekämpningsmetoder i skärskådande.

I: Panov-varianten

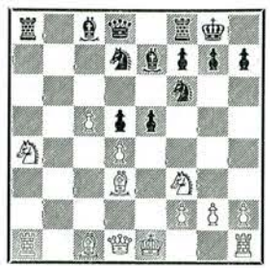
Denna behandling blev populär under matchen Botvinnik—Flohr 1933, då det lyckades Botvinnik att bringa försvaret i fara. Det skulle ha varit intressant att se, hur Botvinnik själv föreställer sig försvaret. Men inte någon gång valde Smyslov eller Tal det mot honom.

1. e4 c6 Varför så blygsam? Målet för alla goda försvar är bekämpande av det vita herraväldet i centrum. Här förbereds d5 (angrepp mot e4). Gentemot skandinaviskt försvar, 1. — d5 2. e×d5, har det fördelen att inte återvinna bonden på omvägar, och gentemot franskt, 1. — e6, fördelen att inte stänga vägen för Lc8. *2. d4 d5 3. e×d5* Den av Aljechin med förkärlek spelade fortsättningen; e-bonden försvinner, men vit hoppas därmed på större rörelsefrihet. *3. c×d5 4. c4* Knappast i fråga kommer 4. Ld3, som är för långsamt. Mot denna behandling har Flohr på 30-talet vunnit ett par dussin partier med svart. *4. — Sf6 5. Sc3 e6* Det egentliga Panovangreppet uppstår efter 5. — Sc6 6. Lg5. I våra dagar spelas med rätt eller orätt Sc6 inte mer. *6. Sf3 Le7* Den andra möjligheten, varmed svart inlänkar i antagen damgambit, 6. — d×c4, tycks lova mindre. I partiet Ivkov—Darga (13:e ronden) följde 7. L×c4 Le7 8. 0—0 0—0 9. Lg5 Sbd7 10. De2 Sb6 11. Lb3 Ld7 12. Se5 Tc8 13. Tfe1 Sfd5 14. S×d5! L×g5 15. S×b6 a×b6 16. S×d7 D×d7. Det är för sådana ställningar intressant att fastställa, att vit har eliminerat alla figurer som kan blockera d-bonden. Förenklingen synes vara mycket fredlig, men efter 17. Dg4! (hotar både d5 och D×g5) Dd8

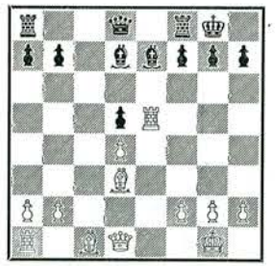

18. T×e6! vann vit en bonde och senare partiet. Problemet med isolanon är alltjämt olöst: stark i mittspelet, svag i slutspelet, om det kommer så långt! För att illustrera detta tema ger vi ett lärorikt exempel på den vita pjäsbehandlingen: Boleslavskij—Kotov, Zürich 1953. Genom dragomkastning hamnar man i Caro-Kann: 1. d4 d5 2. c4 d×c4 3. Sf3 Sf6 4. e3 e6 5. L×c4 c5 6. 0—0 a6 7. De2 c×d4 8. e×d4 Le7 9. Sc3 b5. Svart har placerat sig något annorlunda än i partiet Ivkov—Darga, men det hade Darga också kunnat göra. 10. Lb3 Lb7 11. Lg5 0—0 12. Tfe1! (indirekt hot på Le7) Sc6 13. Tad1 Sa5 14. d5! S×b3 15. d×e6 och vit har vunnit en bonde. I turneringsboken från Zürich anmärker Bronstein ironiskt, att 13. — Sa5 tadlats av alla kommentatorer, men hade svart enligt deras rekommendation spelat Sb4 eller Sd5, så hade de sannolikt rekommenderat Sa5! Det är nämligen så, att efter 13. — Sb4 följer 14. d5! Sb×d5 15. S×d5 L×d5 16. L×d5 S×d5 17. L×e7 D×e7 18. T×d5 med pjäsvinst. Eller om 13. — Sd5 14. S×d5 L×g5 15. Sb6! D×b6 16. S×g5 med

flera pinsamma hot. *7. c×d5* Den av Botvinnik föredragna fortsättningen 7. c5 berövades sitt gift i partiet Ivkov—Germek (15:e ronden): 7. — 0—0 8. Ld3 b6 9. b4 a5! (bättre än b×c5 10. b×c5 La6 11. L×a6 S×a6 12. Da4! Sb8 13. Lf4 och vit står bättre; Ivkov—Donner, 11:e ronden. Besynnerligt nog var detta det enda parti svart vann med Caro-Kann. I Aljechins minnesturnering, Moskva 1956, spelade Golombek mot Botvinnik 9. — Ld7?, vilket är för långsamt, och fick sedan ingen luft.) 10. Sa4 Sbd7 (starkare än Sfd7, som tillåter 11. b5) 11. a3 a×b4 12. a×b4 b×c5 13. b×c5 e5! och tre drag senare enades

man om remi. Textdraget, som Aljechin med framgång spelade mot Eliskases i Buenos Aires 1939, är just nu ganska populärt. *7. — S×d5* I partiet Tal—Trifunovic spelade svart 7. — e×d5, vilket Pachman på grund av sitt parti mot Szabó (Leipzig) förser med ett frågetecken. Det följde 8. Lb5† Sc6 9. Se5 Ld7 10. 0—0 0—0 11. Te1 Tc8 — åter betraktat som ett fel. Pachman rekommenderar 11. — Se4! 12. S×d5 S×e5 13. d×e5 L×b5 14. T×e4 Lc6 15. S×e7 D×e7 och det är mycket svårt att omsätta merbonden i vinst. Både Tal och Trifunovic tycks ha glömt detta parti, annars hade Trifunovic sannolikt spelat något annat, och Tal hade i st. f. 12. Lf4 a6 13. S×c6 L×c6, som snart ledde till remi, spelat som Pachman mot Szabó. *8. Ld3* Därmed uppstår en halv-Tarraschställning som ofta misshandlats av svart och lett till fördel för vit. Aljechin spelade i nämnda parti 8. Lb5† Ld7 9. L×d7 S×d7 (mindre passivt är kanske 9. — D×d7 och om 10. Se5 S×c3 11. b×c3 (Df3 vore ett fel för D×d4) Dd5 12. 0—0 Sc6 13. Te1 och Aljechin skrev: "för några svagheter har vit mera rum") 10. S×d5 e×d5 11. Db3 (Akilleshälen i den svarta ställningen är d5) Sb6 12. 0—0 0—0 13. Lf4 Ld6 14. L×d6 D×d6 15. Tfe1 och vit övar ett oangenämnt tryck. Som god lärjunge vann Eliskases mot Portisch i Torremolinos 1961. I st. f. 8. — Ld7 spelade svart efter 8. Lb5† Sc6 9. Se5 Db6 10. Da4 och kom i förlägenhet. *8. — 0—0 9. 0—0 Sc6 10. Te1 Ld7* Eller 10. — a6 11. Le4 Sf6 12. L×c6 b×c6 13. Sa4 och svart har en svår ställning. Matanovic—Portisch, 2:a ronden. Bäst är väl 10. — Lf6 11. Lc4 Sce7 etc. *11. S×d5 e×d5 12. Se5 S×e5 13. T×e5!*

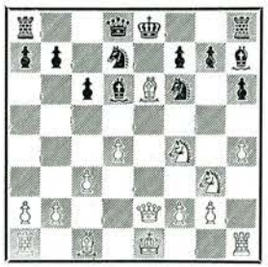

Till utjämning för 13. d×e5 Le6 14. Le3 Dd7, Gligoric—Donner, 2:a ronden. Efter textdraget kan svart inte gärna gardera d5. Om 13. — Le6 så 14. Dh5! g6 15. Dh6 och mot Th5 finns ingen parad. Svart försökte ännu *13. — Ld6* men efter *14. T×d5 Dc7 15. Th5* hade vit merbonde och angrepp. Keres—Donner, 14:e ronden.

II: Capablanca-varianten

1. e4 c6 2. d4 d5 3. Sc3 d×e4 4. S×e4 Lf5 Petrosjan spelar också ofta 4. — Sd7. I hans parti mot Fischer, 18:e ronden, följde 5. Sf3 Sgf6 S×f6 7. Lc4 Lf5 8. De2 e6 9. Lg5 Lg4 10. 0—0—0 Le7 11. h3 L×f3 12. D×f3 Sd5 13. L×e7 D×e7. Vit har ett mycket ringa initiativ. Textdraget är den äldsta formen av detta försvar (1886). Det blev ofta använt av Capablanca. Sorgebarnet i de öppna spelen — damlöparen — kommer utan svårighet i spel. Efter sina erfarenheter mot Botvinnik 1960 och även i andra partiet i revanschmatchen hade Tal fått nog av detta tema. Därmed har han låtit förstå, att han inte funnit något sätt att uppnå fördel mot det. *5. Sg3 Lg6 6. Lc4* I 4:e ronden försökte Gligoric mot Darga 6. Sf3 0—0. Därmed är som bekant ingen fördel att uppnå. I 17:e ronden spelade Keres mot Petrosjan 6. S1e2 e6 7. h4 h6 8. Sf4 Lh7 9. c3 Sf6 10. Ld3 L×d3 11. S×d3 Ld6 och spelet är utjämnat. *6. — e6 7. S1e2 Sf6* Detta tema kom till debatt i flera partier Tal—Botvinnik 1960 utan att ge vit något påtagligt. Påverkad av partiet Keres—Olafsson, 10:e ronden, vilket vi här följer, spelade Darga mot Matanovic i 17:e ronden *7.* — Ld6 8. h4 h6 9. Sf4 L×f4 10. L×f4 Sf6 11. c3 (Tal försökte Dd2. Kanske lovar 11. h5 Lh7 12. De2 Sbd7 — bondeoffret kan man knappast antaga — 13. 0—0—0 Sd5 14. Ld2 S7f6 15. Ld3 L×d3 16. D×d3 Dc7 17. Kb1 jämte

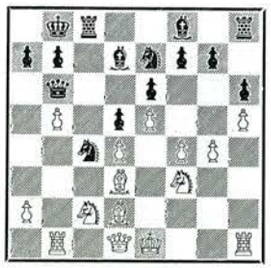
c4 mer för vit. Geller—Bagirov, 27:e sovjetmästerskapet 1960.) *8. h4 h6 9. Sf4 Lh7 10. De2 Ld6 11. c3* Stänger diagonalen e1—a5, så att han inte längre behöver räkna med schacken på a5. Så vore 11. Sfh5 ett slag i luften på grund av 11. — S×h5 12. S×h5 0—0 13. Dg4 Lg6 14. S×g7 h5! Löparoffret på e6 vore likaledes ett fel på grund av 11. — 0—0! *11. — Sbd7* Om han inte vill tillåta följande offer på e6, återstår blott 11. — L×f4 12. L×e6!

Här är offret mycket chansrikare än i analog ställning i 9:e partiet Tal—Botvinnik 1960. *12. — f×e6 13. S×e6 De7 14. Sf5! L×f5 15. S×g7† Kf7 16. S×f5 D×e2† 17. K×e2* Nu har ett mycket svårt slutspel uppstått. Med tre bönder för pjäsen har vit det lättare spelet, men svart bör inte obetingat förlora. Keres—Olafsson.

III: Framskjutningsvarianten

1. e4 c6 2. d4 d5 3. e5 Före revanschmatchen påstod Tal att han hade funnit vederläggningen av Caro-Kann, och han menade naturligtvis framskjutningsvarianten. Botvinnik delade inte denna åsikt! I Bled försöktes den två gånger. Tal hade i 18:e ronden framgång mot Pachman efter *3. — Lf5. 4. h4!? h6 5. g4 Ld7 6. h5* — som i 10:e partiet Tal—Botvinnik — *6. — c5 7. c3 e6?* Nu får vit rätt. Han skulle som Botvinnik spela 7. — Sc6, så att garderingen av bonde g4 höll vit engagerad en stund. *8. f4 Db6 9. Sf3 Sc6 10. Sa3 c×d4 11. c×d4 0—0—0* Det mindre onda var kanske 11. — L×a3 jämte Sge7. *12. Sc2 Kb8 13. Ld3 Sge7* Svart har utvecklingssvårigheter. *14. Tb1 Sa5 15. Ld2 Tc8 16. b4 Sc4 17. b5* Och vit vann i 41:a draget. En annan behandling finner vi i partiet Matanovic—Donner, 15:e ronden: *1. e4 c6 2. d4 d5 3. e5 Lf5 4. Se2 e6 5. Sg3 Lg6 6. h4 h6 7. h5 Lh7 8. Ld3 L×d3 9. c×d3 Sd7 10. Sc3 c5 11. d×c5 S×e5* och svart står tillfredsställande.

IV: Fyrspringarvarianten

1. e4 c6 2. Sc3 d5 3. Sf3 Lg4 4. h3 L×f3 5. D×f3 Sf6 6. d4. I kandidatturneringen 1959 har Fischer gjort dåliga erfarenheter med 6. d3. Här spelar han som Boleslavskij. *6. — d×e4 7. De3* Han vågar emellertid inte offra bonden med 7. S×e4. *7. — Sbd7 8. S×e4 S×e4 9. D×e4 Sf6 10. Dd3.*

Vit står en aning friare. Fischer—Keres, 16:e ronden.

Olle Elvin 50 år

Vi saluterar f. d. målvakten i Örebro Sports A-lag Olle Elvin, som 28 oktober passerade 50-strecket.

Han har också andra meriter än de nämnda. Förutom att han är infödd örebroare är han sedan 1945 kassör i Mälardalens SF och bra förstaklassare i Örebro SS, där han är med sen 1931 och nitiskt verkat som styrelseledamot. Även bordtennis och konståkning drar nytta av hans organisatoriska förmåga.

FIDE-kongressen i Sofia

Vid F.I.D.E.:s 32:dra kongress, som hölls i Sofia 19—22 september under Folke Rogards ordförandeskap, var sammanlagt 26 nationsfederationer representerade, därav 6 indirekt.

Den ökade spänningen i olika delar av världen har medfört svåra komplikationer för F.I.D.E.:s verksamhet, vilken som bekant är strängt opolitisk och icke medger diskrimination av någon som helst art. Kongressen hade sålunda bl. a. att behandla de problem som uppstått, sedan i november 1960 den som zonalturnering planerade tävlingen i Berg en Dal i Holland i samband med visumvägran för stormästare Uhlmann blivit genomförd med endast 10 deltagare i stället för 18. Ytterligare material för frågans bedömning hade sedan skapats genom den turnering, som spelats i Marienbad på sommaren 1961 med 15 av de till deltagande berättigade 16 nationsförbunden representerade. Kongressen beslöt att som en allmän princip uttala, att en turnering, i vilken vissa spelare av politiska skäl blivit förhindrade att delta, ej kan erkännas som en F.I.D.E.-tävling. Vad kvalificeringen till Interzonala Turneringen angår, kunde intet tvivel bestå i avseende på stormästare Olafsson, eftersom denne utgått som segrare ur båda turneringarna. Generalförsamlingen beslöt, att de båda i Marienbad närmast efter honom placerade stormästarna Filip och Uhlmann likaledes skulle ha absolut rätt att gå vidare till Interzonala Turneringen, under det att mästarna Dückstein och Teschner, som i Berg en Dal delat 2:dra—3:dje priserna, skulle ha att sinsemellan utkämpa en match om 6 partier beträffande samma rätt.

● Under det förberedande kommittéarbetet före generalförsamlingens öppnande ingick meddelande om att visumsvårigheter, även denna gång i avseende på de östtyska deltagarna, uppstått för den kvinnliga schackolympiaden, som skulle ha börjat i Emmen i Holland den 17 september. Sedan telegrafiska vädjanden såväl från organisatörerna som från de i Sofia församlade medlemmarna av F.I.D.E.:s centralkommitté visat sig resultatlösa, blev turneringen inställd, och man avvaktar nu besked, om någon annan federation skall förklara sig beredd att överta organisationen.

Denna beklagliga händelse gav anledning befara, att liknande svårigheter skulle kunna uppstå för Interzonala Turneringen, som blivit beslutad att även den äga rum i Holland, med början den 27 januari 1962. Holländska Federationen fick en frist till 1961 års slut för undersökning av sina möjligheter att säkerställa visum åt alla deltagare; dock skulle F.I.D.E.:s president äga befogenhet att i samförstånd med Holländska Federationen acceptera en inbjudan, som eventuellt redan dessförinnan kunde komma att framföras av något annat nationsförbund.

● Vad beträffar den manliga kandidatturneringen på Curacao, meddelades, att Holländska Västindien utgör ett av moderlandet oberoende område och att sålunda de holländska myndigheterna inte har något inflytande på beviljandet av visum för vistelse där. Det finns alltså gott hopp om att denna turnering skall kunna genomföras programenligt under tiden 1 maj—28 juli 1962 med 8 deltagare.

Den kvinnliga kandidatturneringen spelas i Vrnjacka Banja i Jugoslavien 27 oktober—26 november 1961 med 18 deltagare.

Den östtyske delegaten avgav rapport över förra årets schackolympiad i Leipzig, och den bulgariske meddelade förberedande informationer över 1962 års olympiad. Man undersöker f. n. möjligheterna att förlägga denna till Varna i stället för Sofia, i vilket fall tiden ändras till 15 september—10 oktober (eljest 6—31 oktober).

● Vicepresident Hindström lämnade rapport över sommarens studentvärldsmästerskapstävlingar i Helsingfors, och det uppdrogs åt Brittiska Federationen att arrangera nästa års tävlingar om detta mästerskap i London, medan Jugoslaviska Federationen erhöll en prioritet för organiserandet av 1963 års tävlingar. På förekommen anledning erinrades om att vederbörande nationella schackfederation är ansvarig för betalningen av de 3 dollar per dag, med vilka varje deltagare har att bidraga till sina uppehållskostnader på turneringsorten.

Den holländske delegaten avgav rapport över årets juniorvärldsmästerskapstävlingar i Haag, och Sovjetunionens Schackfederation fick en prioritet för arrangerandet av nästa tävling om detta mästerskap, vilken äger rum 1963.

Sedan rapport lämnats över den i Oberhausen spelade finalen till Andra europeiska lagmästerskapstävlingen, beslöts, att en tredje sådan tävling skall inledas år 1963 med tävlingar i fyra förgrupper, från vilka segrarna går vidare till en final, som spelas 1965 och till vilken Sovjetunionen och Jugoslavien är direkt kvalificerade.

● Stormästare Vidmar hade som bekant 1960 begärt åtgärder för motarbetande av två enligt hans mening betänkliga företeelser inom modernt tävlingsschack, näm-

ligen användningen av sekundanter och träffandet av för tidiga remiöverenskommelser, och F.I.D.E.:s ständiga regelkommission hade före kongressen behandlat resultaten av en enkät över dessa frågor, som företagits bland de anslutna federationerna, de aktiva stormästarna samt domarna i F.I.D.E.:s viktigaste turneringar. Vid generalförsamlingens debatt var stormästare Vidmar personligen närvarande, och han yrkade energiskt på omedelbara åtgärder. Kongressen, som i princip var ense med förslagsställaren om det förkastliga i de påtalade företeelserna, ansåg det dock klokast att uppskjuta det slutliga avgörandet, i sekundantfrågan till 1963 års kongress och i frågan om remiöverenskommelser till 1962 års kongress; de anslutna federationerna skall anmodas att under mellantiden inkomma med sina yttranden och förslag, varvid de så mycket som möjligt bör stödja sig på erfarenheter från turneringar, som anordnas med tillämpning av speciella bestämmelser enligt vissa av kongressen rekommenderade alternativ. Användningen av sekundanter är avsedd att motarbetas genom en sådan spelordning (enligt något av fyra alternativ), att en väsentligt större procent partier än förut avslutas samma dag som de påbörjas; vad remiöverenskommelserna angår, ämnar man i turneringar pröva bestämmelser om att sådana utan överdomarens tillstånd får träffas först efter ett visst antal drag (lägst 30) eller över huvud icke alls.

● Internationell stormästartitel tilldelades M. Bobotsov, Bulgarien, L. Portisch, Ungern, K. Robatsch, Österrike, och E. Vasjukov, Sovjetunionen, och vidare kreerades 13 nya internationella mästare — däribland Svein Johannessen, Norge — och 7 nya internationella schackdomare.

Även på problemkonstens område utdelades internationella titlar — bl. a. blev N. van Dijk, Bergen, utnämnd till internationell problemschackmästare — och presidenten i F.I.D.E:s ständiga kommission för schackkompositioner, herr Petrovic i Zagreb, rapporterade över det sammanträde, som sagda kommission hållit i Moskva kort före kongressen. I sin egenskap av F.I.D.E.:s ständige delegat för korrespondensschack lämnade vidare herr Abramov, Sovjetunionen, en intressant rapport över aktuella frågor på detta område.

Som nya medlemmar upptogs federationerna i Cypern, Hongkong, Nicaragua och — under viss förutsättning — Thailand, medan fem nationsförbund uteslöts på grund av underlåtenhet att fullgöra sina finansiella förpliktelser.

● Frågan om värdland för nästa års kongress skulle egentligen ha varit avgjord genom det i fjol fattade beslutet att acceptera en definitiv inbjudan från Tunisiska Schackfederationen. Emellertid var denna federation ej representerad i Sofia, och generalförsamlingen blev sålunda ej i tillfälle att inhämta närmare upplysningar beträffande vissa viktiga detaljer, bl. a. frågan, huruvida visum kan garanteras åt alla delegater. Skulle undersökningar på denna och andra punkter ej lämna tillfredsställande resultat, kommer 1962 års kongress att hållas i Stockholm. För arrangerandet av 1963 års kongress accepterades en preliminär inbjudan från Schweiziska Federationen.

På förslag av Jugoslaviska Federationen beslöts i princip, att F.I.D.E.:s 40-årsjubileum skall firas 1964 bl. a. med en stor turnering i Paris, där Världsschackförbundet stiftades 1924.

Vidare behandlades bl. a. frågor angående finansförvaltningen, F.I.D.E.-revyn, Alexander Rueb-stiftelsen samt F.I.D.E.:s förhållande till U.N.E.S.C.O.

● Trots att politiska motsättningar bildade bakgrunden till några av de viktigaste frågorna vid kongressen, präglades debatterna genomgående av sträng saklighet och av den för F.I.D.E. traditionella andan av ömsesidig förståelse och respekt. Organisatörerna hade på bästa sätt sörjt för delegaternas välbefinnande, och dessa fick även tillfälle att lära känna Sofia genom sightseeingturer och operabesök samt att beundra dess natursköna omgivningar vid utfärder till det berömda Vitoschamassivet och till de storslagna kraftverksbyggena i sydost.

Hugo Björk

— Varför kan du inte spela bara för nöjes skull utan bara försöka vinna varenda gång?

"Levande schackspel" först i Lund

(Behållningen till unga flickor av obemedlade samhällsklasser).

Att bläddra i gamla tidningslägg är en fascinerande sysselsättning; den sanna upptäckarglädjen slår ut i full blom när man rätt som det är utan förvarning stöter på kostbara ting både till form och innehåll. Ny Illustrerad Tidning är en sådan där guldgömma, och där stöter man oavbrutet på kulturhistoriska små pärlor och roande kuriositeter från hela världen. Som nedanstående lilla artikel — den informerar om premiären på "levande schackspel" i Sverige:

"Den sydsvenska universitetsstaden har vid några tillfällen låtit tala om sig för några festanordningar, vilka — såsom det också höves en universitetsstad — genom smak och insikt höjt sig över nivån av vanligt konventionellt festväsen. Vi tänka härvid exempelvis på det historiska festtåget vid invigningen av den nya universitetsbyggnaden, vilken hösten 1882 blev en framstående händelse inom vårt lands södra bygder och varav, efter vad ryktet vet att förtälja, en serie avbildningar lära med det snaraste vara att förvänta. Till detta område bör ock räknas det schackspel i kostym, varom tidningarna denna höst haft åtskilligt att berätta.

Det tillfälle då detta schackspel gick över tiljan var vid den basar, som sistlidne oktober månad hölls i Lund för att samla medel till en praktisk hushållsskola, varigenom åt unga flickor av obemedlade samhällsklasser kunde beredas den bästa av all hjälp: medel till självhjälp.

Inbjudningen var utfärdad av ett antal av Lunds damer, till vilka även slutit sig många av Skånes, bland vilka märktes flera av provinsens mest framstående namn. Det var första gången universitetsstaden och hela landskapet på detta sätt samverkade för ett gemensamt ändamål. Ur dessa omständigheter framgick det festspel, varmed den nämnda basaren inleddes. Uppgiften var att på samma gång bringa en hyllning åt damerna, som förenat sig för det vackra ändamålet, och att tjäna detta. Den löstes på ett sådan sätt, att basarens ovanliga framgång i ej ringa mån blev en följd därav.

Det var kanske första gången ett schackspel i kostym med levande figurer utfördes i vårt land; i utlandet lära dylika vara mera vanliga. Det originella låg här i sättet, varpå en tanke införts så att dess figurer bildade ett litet helt för sig av egendomlig lokalfärg. På ena sidan hade herrarna blivit uppställda, på den andra damerna, och spelet visade i sitt förlopp en strid, vars utgång — såsom det väl redan i stjärnorna i förväg stod skrivet — skulle bliva en damernas fullständiga seger, åtföljd av en de besegrades lika fullständiga underkastelse och ovillkorliga hyllning åt de segrande!"

Återberättare: S. Castelius

Ungdomsschack

Solnaseger i Fagersta.

I Fagersta spelades i slutet av oktober en vänskapsmatch mellan Fagersta och Schackkamraterna från Solna. Matchen omfattade 45(!) bord, och det blev ingen revansch för dalapojkarna för ett tidigare nederlag. Solnaiternas seger blev som framgår av siffrorna 26½—18½ mycket säker. Vid första bordet vann L. Holmstrand (Solna) mot Holst.

Starke mannen i Fagersta, ungdomsledaren Knut Höglund, gör ett jättearbete för ungdomsschacket och är initiativtagare till det mesta som sker på hans breddgrader. Här en av idéerna som gett fint ekonomiskt utbyte (se bilden). Det är Holst som ser så glad ut (t. h.).

Partier

Från Bled

Skönhetspriset

Nr 117. FRANSKT

Ivkov		Portisch	
1. e4	**e6**	**2. d4**	**d5**
3. Sc3	**Lb4**	**4. e5**	**c5**
5. a3	**L×c3†**	**6. b×c3**	**Dc7**
7. Dg4	**f5**	**8. Dg3**	**Se7**
9. D×g7	**Tg8**	**10. D×h7**	**c×d4**
11. Kd1	**Ld7**	**12. Dh5†**	**Kd8**

Allt detta känner vi igen från andra matchen Tal—Botvinnik. I första matchen valde Botvinnik 12. — Sg6, vilket besvarades med 13. Se2.

13. Se2

Nytt i praxis, ty Tal spelade 13. Sf3, kanske just därför att hans motståndare kunde förmodas ha väntat 13. Se2. Och föreliggande parti kunde väl ha blivit ännu intressantare i avseende på det öppningsteoretiska . . .

13. — La4?

. . . om svart inte hade gjort detta drag, som förefaller aktivt men faktiskt är ett misstag. Emellertid skulle både 13. — Sbc6 och 13. — D×e5 fördelaktigt ha besvarats med 14. c×d4, och även det väsentliga 13. — d×c3 14. Df3 D×e5 15. D×c3 (i förbindelse med Lb2 och h2—h4) hade gett vit en bra chans att bevisa, att hans 13:e drag är en betydande förbättring av varianten.

14. Sf4! D×e5

På D×c3 15. Ta2 Sbc6? vinner 16. Ld2.

15. Df7 Ld7 16. Ld3

Tyvärr finns på 16. Lb5 det prosaiska svaret d×c3 — men inte L×b5? för 17. Te1! Dd6 18. T×e6 och T×e7.

16. — Dd6

Eller d×c3 17. Te1 med övertag för vit.

17. Te1

En annan möjlighet var 17. c×d4 Sbc6 18. Te1 e5 (S×d4? 19. Df6!) 19. d×e5 S×e5 20. Dh7 S×d3 21. S×d3 och det är ett nöje att se hur bra den vita kungen mår på sitt centralt belägna fält.

17. — e5 18. a4! Le8

Enda draget.

19. De6! D×e6 20. S×e6†

Detta är inte början till ett slutspel. Det är början till ett kungsangrepp — och till förfärlig tidsnöd för vit!

20. — Kd7 21. Sc5† Kc8

Han måste försöka slingra sig ur de vita löparnas diagonaler.

22. T×e5 Sbc6 23. Te2!

Vit biter ifrån sig. Det hotade Lh5† jämte T×g2.

23. — T×g2

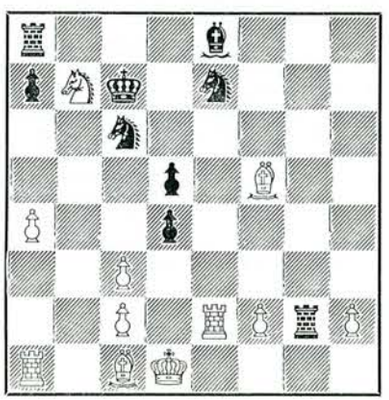
Givetvis inte b6 för 24. La6†.

24. L×f5† Kd8

Eller S×f5 25. T×e8† Sd8 26. Tf8 följt av h4.

25. S×b7† Kc7

Svart måste ha trott att han vinner partiet eftersom två vita pjäser är hotade.

26. Lf4†

Nu är därtill Ta1 i fara (Tg1†), och även Te2 (Lh5)!

26. — Se5

Jämför: K×b7 27. Tb1† Ka6 28. Ld3† Ka5 29. Lc7† K×a4 30. Ta1#.

27. T×e5!

Trots tidsnöden spelar vit rätt. Det automatiska 27. L×e5† förlorar, då alla tre hoten Tg1†, Lh5 och S×f5 inte hade kunnat samtidigt avvärjas.

27. — S×f5 28. Te7†!

Här också. 28. T×e8† skulle vinna ett torn bara för att förlora ett annat: K×b7 29. Tb1† Kc6 30. T×a8 Tg1†.

28. — Kc6

Eller Kc8 29. Tc7†.

29. Tc7† Kb6 30. Tb1† Ka6
31. Tc6†!!

Svart gav upp, ty L×c6 32. Sc5† Ka5 33. Lc7#.

Anm. av D. Andric

Nr 118. SICILIANSKT

Tal		Najdorf	
1. e4	**c5**	**2. Sf3**	**d6**
3. d4	**c×d4**	**4. S×d4**	**Sf6**
5. Sc3	**a6**	**6. Le2**	**e5**

Najdorfs eget system, som i allmänhet räcker till lika spel.

7. Sb3 Le7 8. Lg5 Le6

Här har 8. — S×e4 ansetts leda till utjämning. Antingen anade Najdorf en nyhet eller ville han själv undvika förenkling.

9. 0—0	**0—0**	**10. L×f6**	**L×f6**
11. Dd3	**Sc6**	**12. Sd5**	**Lg5**
13. Tfd1	**Kh8**	**14. c3**	**f5**
15. Lf3	**L×d5**	**16. D×d5**	**f×e4**
17. D×e4	**De7**	**18. Dd5**	**Tf6**
19. Sd2!			

Det är tydligt att svart nu måste oskadliggöra springaren, och därmed slipper vit den olikfärgade löparen. Ett remihot mindre!

19. —	**L×d2**	**20. T×d2**	**Dc7**
21. Tae1	**Taf8**	**22. Te3**	**g6**
23. Le4	**Kg7**	**24. Tf3**	**T×f3**
25. L×f3	**Tf6**	**26. Le4**	**Df7**

Härpå följer ett något oväntat drag av hög valör.

27. Db3! D×b3

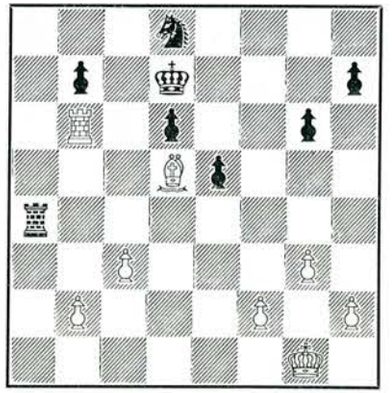
Bytet på b3 ger vit en ny fördel. Å andra sidan har svart svårt att finna acceptabla drag.

28. a×b3 Sd8

Genast Kf8 hade nog varit bättre.

29. b4	**Kf7**	**30. Td5**	**Ke8**
31. b5	**a×b5**	**32. T×b5**	**Tf7**
33. Ta6!	**Tb1**	**34. Ld5**	**Tf4**
35. g3	**Ta4(?)**		

Det var nödvändigt att behålla tornet på f-linjen, men tydligen har svart förbisett att vit just nu kan slå på b7.

36. L×b7!	**Ta1†**	**37. Kg2**	**Kc7**
38. Ta6	**Tb1**	**39. Ld5**	**T×b2**
40. Ta7†	**Sb7**		

Svart är förlorad. Vit byter när han vill på b7 och erövrar sedan bönder med kungen.

41. Kf3	**Kb8**	**42. Ta6**	**Kc7**
43. Ta8	**Sc5**	**44. Ta7†**	**Sb7**
45. h4	**Kb8**	**46. Ta6**	**Kc7**
47. Ta8	**Tb5**	**48. c4**	**Tb3†**
49. Kg4	Uppgivet.		

Anm. av E. Lundin i DN

Från juniormatchen
Sverige—Sovjet

Nr 119. SICILIANSKT

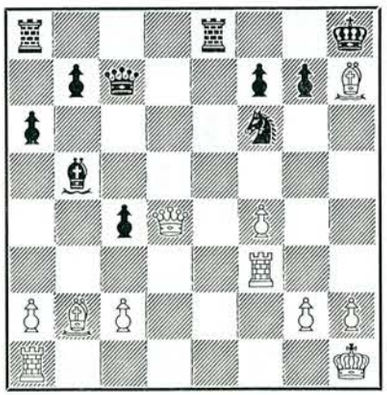
Kinnmark		Chodos	
1. e4	**c5**	**2. Sf3**	**e6**
3. d4	**c×d4**	**4. S×d4**	**a6**
5. Sc3	**Dc7**	**6. Le2**	**Lb4**
7. Dd3	**Sc6**	**8. 0—0**	**Sf6**
9. Kh1	**0—0**	**10. f4**	**d5**
11. e×d5	**S×d4**		

Ett par avbyten för att "lätta" spelet; att vit skulle få angrepp var nog inte meningen.

12. D×d4	**L×c3**	**13. b×c3**	**e×d5**
14. Ld3	**Ld7**	**15. Tf3!**	**Tfe8**
16. Lb2	**Lb5**		

Kunde svart bortse från vits angrepp — och det har han tydligen gjort — vore hans position god. Men nu följer eleganta utspel av Kinnmark. Det börjar med ett bondeoffer för att öppna den mörka löpardiagonalen, fortsätter med löparoffer och — damoffer!

17. c4! d×c4 18. L×h7†! Kh8

Löparen kunde inte slås, t. ex. 18. — K×h7 19. Th3† Kg8 20. D×f6! Eller 19. — Kg6 20. Tg3† och slut i några drag. I den färgstarka ställning som nu uppkommit utför vit det planerade damoffret, men ernår tyvärr endast remi. En snabbanalys efteråt tydde på att vit har en vinstvariant, nämligen 19. Th3! De7 20. Lf5† Kg8 21. Df2! Eller rent av 20. Df2 S×h7 21. Dg3! Läsarna torde ha stort nöje av att på egen hand utforska möjligheterna.

19. D×f6 g×f6 20. L×f6† K×h7 21. f5

Vit är verkligen ursäktad att han i sin förhandsuträkning inte såg någon räddning för svart i denna ställning!

21. — Te3!

Händelsevis fanns denna möjlighet, som räckte till remi.

22. T×e3 Df4! 23. Th3† Dh6 24. T×h6† K×h6 25. Tf1 Te8!

Genom det indirekta matthotet hinner svart nästan mirakulöst kontrollera båda fälten f3 och f4.

26. Kg1 Lc6! 27. c3

Vit tvingas acceptera remi.

27. — Te2 28. Tf2 Te1† 29. Tf1 Remi!

Anm. av E. Lundin i DN

SVÄRT MED HEMMAPLAN ...

Segraren i den internationella turneringen i Bled hade knappt debarkerat flygplanet i Riga förrän han frågade: "Hur gick hängpartierna?"

Tal var orolig för sitt lag Laugava, som just då deltog i semifinalen till lagmästerskapet för Sovjetunionen. Nästa dag satt den store mästaren åter vid schackbrädet. Mot sig hade han tätmannen i det litauiska laget Jalgiris. Det var bara en mästarkandidat, R. Barstaitis, finmekaniker vid varvet i Klaipeda, som blev nästa motståndare efter stormästarnas elit, efter alla de ansvarsfulla, förbittrade partierna i Bled. Det kunde inte sluta på mer än ett sätt, tyckte man ... Nu får vi se hur det gick.

Nr 120. NIMZOINDISKT

Tal			Barstaitis
1. d4	Sf6	2. c4	e6
3. Sc3	Lb4	4. a3	L×c3†
5. b×c3	c5	6. f3	

På sin tid en av modevarianterna men i misskredit efter partiet Capablanca—Botvinnik i Moskva 1935. På sista åren har teoretikerna på nytt blåst liv i denna fortsättning, och nu är den en av de mest aktuella.

6. —	d5	7. c×d5	S×d5
8. Dd2	Da5	9. Lb2	

Vanligen spelas 9. e4 S×c3 10. Se2. Tal väljer ett drag som leder till mera komplicerat spel, men partiet visar att svart inte löper någon allvarlig fara.

9. —	Sc6	10. e4	Sb6
11. a4			

Nödvändigt. Annars spelar svart Sa4.

11. —	0—0	12. Ld3	Td8
13. Se2	Ld7	14. d×c5	

Vit river själv upp sitt starka bondecentrum och avstår från en av de viktigaste favörerna. Han var så illa tvungen. Han är efter i utvecklingen, och det är redan svårt för honom att försvara sitt centrum, så mycket mera som den korta rockaden inte går för 14. — c×d4.

14. —	S×a4	15. Lc2	Se5
16. Dd4	Db5	17. La3	Sc4!

På damflygeln och i centrum är striden i full gång, och vit har ännu inte rockerat. I det direkta handgemänget har svart övertaget, helt naturligt eftersom hans pjäser är bättre mobiliserade. Vit måste redan spela mycket försiktigt.

18. Lb4 Sab2 19. e5!

I sin svåra belägenhet finner Tal räddningen i motangrepp. Det var hans enda val, ty mot hoten a5 och Lc6 har vit inte något egentligt försvar.

19. — a5! 20. De4 a×b4!

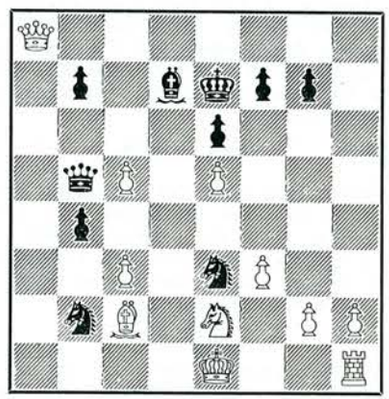
Dåligt vore 20. — g6 för 21. Sd4, varpå den svarta damen fått gömma sig på a6. Textdraget innebär att svart accepterar remi, vilket hade varit den logiska avslutningen på den skarpa och komplicerade spelöppningskampen.

21. T×a8

Typiskt för Tal. I stället för remi genom evig schack: 21. D×h7† Kf8 22. Dh8† Ke7 23. Dh4†, föredrar han att fortsätta det intressanta partiet, trots uppenbar risk att förlora.

21. —	T×a8	22. D×h7†	Kf8
23. Dh8†	Ke7	24. D×a8	Se3!

Ett starkt drag, upptakten till ett farligt motangrepp på den vita kungen, som fastnat i centrum. Man kan förmoda, att Tal nu började ångra att han avböjt remin.

25. Le4 D×c5

Starkare var 25. — b×c3, som hade kunnat med ens leda till ett originellt slut på striden: 26. D×b7? D×b7 27. L×b7 Sd3 matt!! Nu däremot kan Tal rädda partiet.

26. Tg1 Sed1 27. Tf1 b×c3 28. Db8!

Åter visar sig Tal situationen vuxen. Efter dambyte har vit alla utsikter att stoppa de svarta fribönderna.

28. —	b5	29. f4	Se3
30. Dd6†!	D×d6	31. e×d6†	K×d6
32. Tf3	Sbc4	33. S×c3	f5
34. La8?			

Obegripligt och svagt. På a8 är löparen inte bara ur spel utan därtill i fara. En reträtt till d3 hade ganska säkert möjliggjort ett framgångsrikt försvar.

34. —	b4	35. Sd1	Sc2†
36. Kf2	Sd4	37. Td3	Kc5
38. Tg3	La4	39. Ke1	L×d1!
40. K×d1	b3!		

Bonden är lika mycket värd som det vita tornet. Tal gör ett fåfängt försök att få motståndaren att gå i en rätt enkel fälla.

41. Tg5 Sb5

Naturligtvis inte b2 42. Le4.

42. Tg3 Kb4 43. T×b3† K×b3

Och efter några drag gav vit upp.

Anm. av A. Kotov

Men nästa parti, som också är från lag-semifinalen, visar oss Tal i allra högsta form.

Nr 121. SPANSKT

Tal			Averbach
1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	Le7	6. Te1	b5
7. Lb3	d6	8. c3	0—0
9. h3	Sa5	10. Lc2	c5
11. d4	Dc7		

En känd teoriställning, som går tillbaka till Tjigorin. Averbach valde denna variant för att pröva en nyhet, som han själv tänkt ut.

12. Sbd2	Sc6	13. d×c5	d×c5
14. Sf1	Td8	15. De2	g6
16. Se3	Tb8		

Här har vi Averbachs nya drag. Vanligen spelas 16. — Lf8. Averbachs drag är dåligt, och exvärldsmästaren finner en energisk vederläggning.

17. Sg5!

Ett sådant där drag som inte hotar någonting omedelbart men är fullt av gift. I det angrepp som nu kommer har springaren på g5 en huvudroll.

17. —	Lf8	18. Df3	Lg7
19. Sd5!	Dd6	20. Le3	h6

Nu redan har vit sitt tillfälle, och Tal är inte sen att slå till. Men det var inte så lätt för svart att sköta försvaret, så hotfullt som de vita pjäserna placerat sig. Averbachs nyhet kan anses definitivt avlivad.

21. S×f6† L×f6

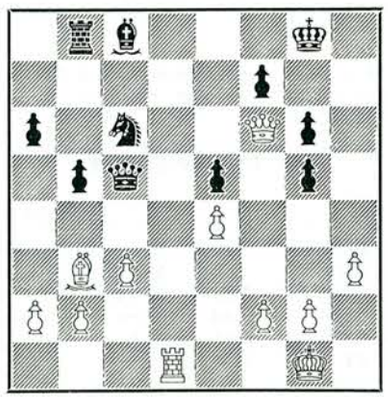
Efter D×f6 22. D×f6 L×f6 23. Sf3 förlorar svart en bonde.

22. Tad1 De7 23. L×c5!

Ett pjäsoffer som ger vit ett oemotståndligt angrepp. Tal har på ett fint sätt överblickat alla svarts försvarsmöjligheter och funnit en vacker vinstväg.

23. — T×d1 24. T×d1 D×c5
25. D×f6 h×g5 26. Lb3!!

I detta stilla drag ligger kombinationens idé. Den svarta kungen berövas sina skyddande bönder och blir utsatt för alla de vita pjäserna.

26. — Tb7 27. D×g6† Kf8
28. Dh6† Uppgivet.

Efter det självfallna 28. — Ke7 vinner 29. Td5! Db6 30. Td6!. I denna ställning, som exvärldsmästaren haft i sikte redan i sitt 24:e drag, är svart försvarslös. Om han garderar springaren med tornet, vinner 31. Df6† följt av 32. Td8†; på 30. — Ld7 avgör likaledes 31. Df6†, eftersom f7 inte längre är garderat.

Ett äkta Tal-parti!

Anm. av A. Kotov

Från korr.-VM

Nr 122. NIMZOINDISKT

O'Kelly			Secchi
1. d4	**Sf6**	**2. c4**	**e6**
3. Sc3	**Lb4**	**4. e3**	**c5**
5. Ld3	**0—0**	**6. Sf3**	

Här kommer kanske d5 i fråga för vit.

6. — d5 7. 0—0 Sc6
8. a3 L×c3 9. b×c3 d×c4
10. L×c4 Dc7

Den s. k. normalställningen, som var mycket aktuell för cirka 10 år sedan. I princip kan man betrakta denna ställning som utjämnad, men i praktiken har det visat sig att svart måste spela mycket noga: vits löparpar är ett farligt vapen! I dag väljer svart sällan denna variant — en modenyck!

11. Lb5

En liten finess, avsedd att provocera a6. Vit spelar därpå Ld3 och hoppas kunna utnyttja fältet b6. Emellertid är detta kanske alltför mycket raffinemang, och bättre att genast spela 11. Ld3 med fortsättningen e5 12. Dc2 Te8 13. d×e5 S×e5 14. S×e5 D×e5 15. f3 Le6 16. Te1 Tad8 17. Tb1! (Gligoric—Euwe, Leipzig 1960).

(Draget 11. Lb5 blev modernt genom ett parti Keres—Bronstein 1958. Det spelades dock redan i ett TfS-korrparti Helmer Olsson—Börje Norén 1935—36, där vit efter 11. — Td8 prövade 12. L×c6. *Red.)*

11. — Td8 12. Te1

Detta drag förefaller "mystiskt" men ingår i en noga utarbetad plan, vars betydelse visar sig i 18:e draget. Det möjliggör nämligen Lf1 och motverkar Sd5. Talrika partier har bevisat användbarheten av draget Te1.

12. — a6

På Da5 ämnade jag svara 13. a4 a6 14. Ta3! och damutfallet vore utan verkan. Ej 13. — D×c3? 14. Ld2! Db2 15. Te2! jämte Le1 och svart förlorar damen.

13. Ld3 e5 14. Dc2 Lg4
15. S×e5 S×e5 16. d×e5 D×e5
17. f3 Le6

Hittills hade jag spelat litet nonchalant (som ofta händer i ett korr-parti, där man rör sig på kända vägar!), och min besvikelse var stor när jag plötsligt upptäckte att det planerade 18. Tb1 kunde besvaras med b5, varefter svart stode fullt tillfredsställande. Jag beklagade att jag valt att spela 11. Lb5 i stället för 11. Ld3! Från och med nu analyserade jag emellertid alla mina drag mycket noga!

18. Lf1!

"Strategiskt återtåg"!

18. — Sd5

Glad och belåten hoppar svart omkring. För mig tycktes 18. — b5 som det oangenämaste: svart hotar Lc4 och byte av vitlöparna. Byter vit på c4 får svart en stark punkt på d3.

19. Ld2 c4 20. e4 Sf4
21. Le3 Sd3 22. Ted1 Tac8

Svarts uppställning gör ett gott intryck, och min motståndare hade nog invaggat sig i säkerhet. Följande variant kommer i fråga: 22. — f5 23. L×d3 c×d3 24. T×d3 f×e4 25. f×e4 och det är inte säkert att merbonden kan utnyttjas.

23. Kh1

Förbereder Ld4.

23. — Dc7 24. Ld4

Äntligen kan denna löpare dra djupa andetag!

24. — Sc5 25. Df2 Sb3

Springaren intar nu en skenbart gynnsam ställning. I verkligheten går den i pension och spelar under resten av partiet en passiv roll. Vit kan helt ignorera den och övergå till kungsangrepp.

26. Lb6 De5 27. L×d8! S×a1
28. Lb6 Sb3

En originell metod att byta torn!

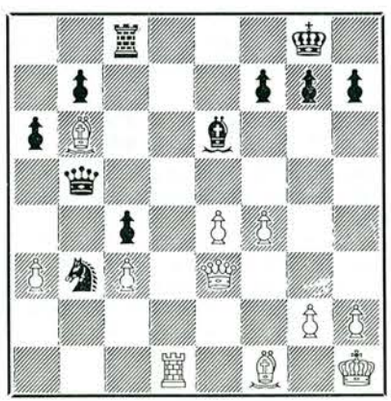
29. De3

Förbereder bondestormen. Man har svårt att tro, att partiet nu är slut inom 13 drag trots ett nästan otadligt försvar. Det bristande samspelet mellan pjäserna blir svarts fördärv.

29. — Db5

Vädrar bytet på a3. Detta försvaras emellertid hela tiden indirekt.

30. f4

30. — Te8

Ett försök att t. v. hindra f4—f5. Om 30. — f5 så 31. Td6 Kf7 32. T×e6! K×e6 33. e×f5† K×f5 34. Dh3† K×f4 35. De6!! och det kostar mycket material att befria svarts kung från mattnätet. Eller en annan lärorik variant: 30. — f6 31. e5! f×e5 32. Td6 Tc6 33. a4! D×a4 34. Td8† Kf7 35. f×e5 Da1 36. Df2† Kg6 37. Tf8 D×c3 38. Tf6† g×f6 39. D×f6 Kh5 40. Le2† Lg4 41. L×g4† K×g4 42. h3.

31. h3!

Detta samt det 33:e draget var de svåraste i detta parti och kostade trots sin skenbara enkelhet många timmars analyserande.

31. — Da4 32. Le2 h6
33. Df2!!

Hotar f5 följt av e5, vilket alltjämt hindrar D×a3.

33. — f6

Eller 33. — D×a3 34. f5 Lc8 35. e5! Db2 36. e6 f×e6 37. f6! g×f6 (Tf8 38. f7†!) 38. Dg3† Kh7 39. Dc7† eventuellt följt av Lh5, och vit har avgörande fördel. Denna variant visar betydelsen av 31. h3!

34. e5!!

Det väl förberedda genombrottet!

34. — f×e5

Om f5 så 35. Lh5 och e-bonden får snabbt fri genomfart.

35. f5! Lf7

Poängen är att Tf8 besvaras med 36. f×e6!! T×f2 37. Td8† Kh7 (Tf8 38. e7 Te8 39. Lh5) 38. L×f2 och e-bonden går i dam.

36. f6 Dc6

Om g×f6 så 37. Ld8 jämte L×f6.

37. f×g7 K×g7 38. Le3! b5
39. Lg4! Dg6 40. Td7 h5
41. Lf5 Df6 42. h4! Uppg.

På 42. — e4 följer 43. Lg5 D×c3 44. T×f7†! K×f7 45. Da7†.

Ett strategiskt värdefullt parti: Först åstadkommer vit en jämviktsstörning på kungsflygeln (svarts springare lockas bort) för att därefter igångsätta ett massangrepp mot den otillräckligt försvarade svarta kungsställningen.

Anm. av A. O'Kelly

Från Holland

"Zevenaar"-turneringen i Arnhem pågår när detta TfS-nummer ska gå i press. Från tredje ronden återger vi Ståhlbergs parti mot österrikaren Beni.

Nr 123. SICILIANSKT

Beni		Ståhlberg	
1. e4	c5	2. Sf3	a6

O'Kelly-varianten, som de senaste åren med framgång använts av de ryska mästarna Tajmanov och Kortjnoj.

3. c3	Sf6	4. e5	Sd5
5. d4	c×d4	6. c×d4	e6
7. Sc3	d6	8. S×d5	e×d5
9. Db3	d×e5	10. S×e5	f6

Försiktigare var Sc6, men svart ville undvika förenkling.

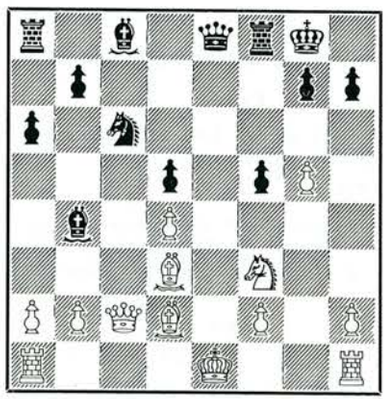
11. Sf3	Sc6		

Med avsikten 12. — Lb4†.

12. Ld2	Le7	13. Ld3	0—0
14. Dc2	f5	15. g4?	

Ett förhastat angreppsdrag. Det rätta var 0—0.

15. —	Lb4!	16. g5	De8†

17. Kd1			

På Le2 hade De4! varit ett starkt svar.

17. —	Dh5!		

Inledningen till skarpa angreppsvändningar.

18. Le2	f4!	19. Se5	f3

Här kunde svart har övergått till ett gynnsamt slutspel genom D×e2† 20. K×e2 S×d4† 21. Kd3 S×c2 22. K×c2 Lf5† 23. Kd1 Ld6, men även den valda fortsättningen är mycket stark.

20. Lc4!	Lf5	21. L×d5†	Kh8
22. Db3	S×e5!	23. L×b4	Sd3
24. L×f8	T×f8!		

Efter S×f2† 25. Kd2 D×g5† har vit paraden 26. De3.

25. h4	Dg4	26. Lc4	S×f2†

Vit gav upp. På 27. Kd2 avgör D×d4† och på 27. Ke1 Te8†.

Anm. av G. Ståhlberg i Aftonbladet

ICCF:s kandidatturnering

Nr 124. ZUKERTORT

N. M. Hornstein		M. Mädler	
1. Sf3	Sf6	2. g3	g6
3. Lg2	Lg7	4. 0—0	0—0
5. d3	d5	6. Sbd2	c6
7. e4	d×e4	8. d×e4	Dc7

För att ge plats för tornet, hindra e5 och själv förbereda e5.

9. Te1?			

Bättre var genast De2, t. ex. e5 10. Sc4. Tornet på f8 bör i kungsindiskt parti så länge som möjligt stå kvar där för att stödja f-bondens framstöt till f5. Och här spelar ju vit kungsindiskt i förhand.

9. —	e5	10. Sc4	Td8
11. De2	Se8		

Bättre än Sbd7 12. Lg5 med rätt obehaglig bindning. Nu ger 12. Lg5 ingenting på grund av f6.

12. Ld2	Sd7	13. Tad1	Sf8

En typisk "indisk" manöver med syfte att besätta ettdera fältet d4 eller f4 med springare utan att utesluta draget f7—f5.

14. Lc3	T×d1	15. T×d1	f6
16. Se1	b6	17. Sd3	

Här kom 17. Dd2 starkt i betraktande. Om svart då spelar 17. — La6 så följer överraskande 18. Sd6!, t. ex. Td8 19. S×e8 T×d2 20. S×c7 T×d1 21. S×a6 och vit har två pjäser för tornet och rätt aktiv ställning. Bättre är måhända 17. — Le6, men efter 18. Se3 kan vit i lugn och ro söka ge utrymme för sina pjäser.

17. —	La6	18. Se3	

På 18. Sb4 Lb7 19. Dd2 b5 20. Sd6 a5 vinner svart en pjäs.

18. —	Se6	19. Dg4	Lc8
20. Dh4	Sd4	21. Ld2	

Vit är i förlägenhet och vill fördriva springaren. Att märka är, att efter 21. L×d4 e×d4 går inte 22. Sc4 för Df7, hotande inte bara D×c4 utan också g5 med damvinst. Och efter 22. Sf1 är vit positionellt överspelad.

21. —	La6		

Med det allvarliga hotet S×c2.

22. Sb4			

Parerar hotet men avslöjar en ny svaghet i vits ställning, som svart genast utnyttjar. Vits bästa möjlighet var 22. Sc1 jämte c3, men han står trångt.

22. —	Le2	23. Te1	a5

Ett viktigt mellandrag.

24. Sd3	Sf3†	25. L×f3	L×f3

Vit är hela tiden utsatt för svår press. Nu hotar även Dd7 och g5 med damfångst.

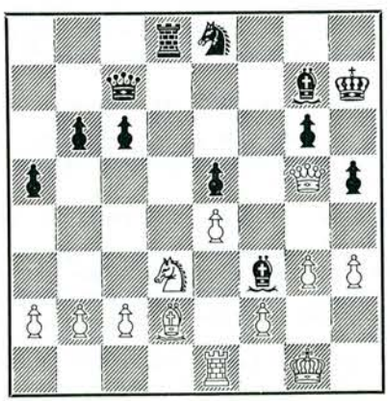
26. Sg4	h5	27. Sg×e5!	

Vits enda utsikt till motspel, vars ledmotiv är försvagad svart kungsställning och farofylld situation för löparen på f3. Oriktigt vore 27. Sh6† Kh7, och på 27. Se3 kan följa Sd6 med bondevinst och fortsatt tryck.

27. —	f×e5	28. Dg5	Kh7
29. h3			

Ett bra drag, som hindrar löparen att fly.

29. —	Td8		

30. Lc3?			

Ett avgörande fel. Efter 30. De3 Df7 31. D×b6 Td4 32. D×c6 kan jag inte se någon direkt vinstväg för svart.

30. —	Lh6	31. D×e5	Sd6!

Effektivt. Men inte dambyte, ty efter S×e5 förloras löparen.

32. Sf4	Df7		

Nu går inte 33. Te3 för Sc4. Och svart hotar Lg7 jämte S×e4.

33. Dd4	c5	34. Dd3	L×f4
35. e5			

På D×f3 kan svart lugnt spela t. ex. Le5 och vinner tack vare sin materiella överlägsenhet.

35. —	La8!	36. g×f4	

36. e×d6 L×d6 är också hopplöst.

36. —	Db7	37. f3	Sf5!
38. D×d8	D×f3	Uppgivet.	

Ty om 39. Dg5 så Dh1† 40. Kf2 Dh2† 41. Kf1 Sg3†.

Anm. av Manfred Mädler

Från Oberhausen

Nr 125. CARO-KANN

Trapl		Perez	
1. e4	c6	2. d4	d5
3. Sc3			

I G. Gunderams nyligen utkomna bok "Neue Eröffnungswege" är ett intressant kapitel ägnat åt fortsättningen 3. e×d5 c×d5 4. c4 Sf6 5. c5!. ("För svart kommer nu 5. — e5 i fråga", läser man på sid. 357 i Collijns lärobok. *Red.)*

3. —	d×e4	4. S×e4	

Varför inte spela gambiten 4. Lc4 Sf6 5. f3 e×f3 6. S×f3? I ett parti Sohm—Klein följde e6 7. 0—0 Ld6 8. De1 Dc7 9. Dh4 Sbd7 10. Lg5 h6 11. Tae1 Sd5 12. S×d5 c×d5 13. T×e6† f×e6 14. Dh5† Kf8 15. Se5† Sf6 16. L×f6 Kg8 17. De8† Lf8 18. Ld8 uppgivet.

4. —	Sd7		

Nimzowitschs drag, som än så länge inte kan anses fullt tillfredsställande.

5. Lc4!	e6	6. De2	Sgf6
7. Sg5			

Svart har närmast att parera hotet 8. S×f7 K×f7 9. D×e6† Kg6 10. Ld3† Kh5 11. Dh3#.

7. — Sb6 8. Lb3 h6

På D×d4 vinner vit efter 9. S1f3 Lb4† 10. c3 L×c3† 11. Kf1.

9. S5f3 c5

I partiet Filip—Zita, Teplice 1953, spelades Ld6 10. Se5 De7 11. Sgf3 med lätt initiativ för vit.

10. d×c5 L×c5 11. Ld2 0—0
12. Se5 Sbd5 13. Sgf3 b6
14. 0—0—0 Dc7 15. g4!

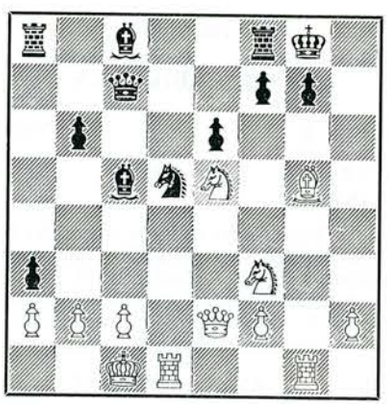
Med ens blir svarts spel kritiskt. Med önskvärd tydlighet framgår det, att han skulle arbetat på lång i stället för kort rockad.

15. — a5

Ett slag i luften.

16. g5 h×g5 17. L×g5 a4
18. L×d5 S×d5 19. Thg1 a3

Även efter 19. — f6 har svart inte mycket att hoppas på.

20. T×d5! a×b2† 21. Kb1 Da7
22. Dc4! e×d5 23. Lf6! d×c4

Hoten är svart övermäktiga. En annan förlustväg är 23. — g6 24. D×d5 Le6 25. D×e6! f×e6 26. T×g6† och matt följer.

24. T×g7† Kh8 25. Tg5† Uppg.

Trapl fick ett välförtjänt skönhetspris för partiet.

Anm. av T. Dahlén

Från turneringen i Wien

Nr 126. DAMGAMBIT

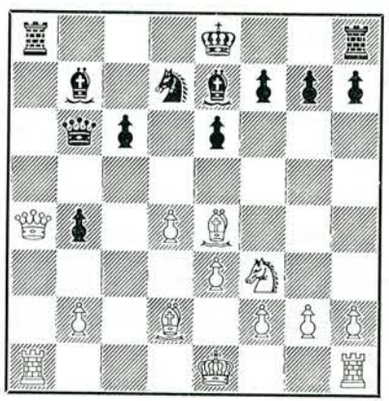
Uhlmann		Paoli	
1. d4	**Sf6**	**2. c4**	**c6**
3. Sc3	**d5**	**4. Sf3**	**e6**
5. e3	**Sbd7**	**6. Ld3**	**d×c4**
7. L×c4	**b5**	**8. Ld3**	**b4**

Vanligen väljer man här 8. — a6 9. e4 c5 med synnerligen invecklat spel för båda parter.

9. Se4 S×e4 10. L×e4 Lb7
11. Da4 Db6 12. Ld2 Le7
13. a3 a5

Dåligt vore b×a3 14. b×a3 ty öppnandet av b-linjen skulle komma vit till godo.

14. a×b4 a×b4

15. D×a8†!

Ett fint positionellt damoffer, som jag redan 1959 framgångsrikt använde mot Zinn i Dresden. Offret av dam mot torn och löpare möjliggöres genom de svarta pjäsernas ogynnsamma uppställning och de försvagade bönderna på c6 och b4.

15. — L×a8 16. T×a8† Ld8

16. — Sb8 vore dåligt för 17. L×c6† D×c6 18. T×b8† Ld8 19. 0—0 och b-bonden faller.

17. 0—0 0—0 18. Tfa1! Db5

Hittills har partiet varit lika med partiet mot Zinn. I detta försökte jag nu 19. Tac8 med följande fortsättning: 19. — Db7 20. Tca8 Sf6 21. Ld3 Lc7 22. T8a4 Ld6 23. e4 Sd7 24. e5 Le7 25. Ta7 Dc8 26. Tc1 Te8 27. d5! e×d5 28. Lf5 Td8 29. e6 med snabb vinst.

19. Tac1 c5! 20. Tc8 Da6!

Bästa försvaret. Chanslöst är 20. — Le7 21. Lc6 Da6 22. L×d7 T×c8 23. L×c8 D×c8 24. d×c5 och c-bonden är understödd av de lätta pjäserna och går ej att hejda.

21. Tc6 Da2

Dåligt vore 21. — Db5 för 22. d×c5 Sf6 och vit täcker allt med mellandraget 23. Sd4. Svarts bästa fortsättning var 21. — Da4! varpå vit återigen måste spela Tc8 (då 22. Td6 strandar på Lc7 23. Lc6 Da6). 22. Tc8 Sf6 skulle leda till stora förvecklingar. T. ex. 23. Ld3 Db3 24. Lc4! D×b2 25. Ta8 b3 26. Taa1 c×d4 (Se4 27. Tab1 Da3 28. Ta1 med remi) 27. Ld3 d×e3 28. L×e3 e5 29. Lc5! e4 30. La3 D×a1 31. T×a1 med goda utsikter till vinst.

22. d×c5 Sf6

Det hade varit bättre att först spela D×b2.

23. Ld3 D×b2 24. Ta6 Sd5
25. Tb1 Df6 26. e4 Sf4

Något bättre är 26. — Sc7, men ställningen är ändå förlorad för svart. Bäst följer härpå 27. Td6! och om nu exempelvis 27. — De7 så 28. L×b4 Se8 29. Td4.

27. e5 Dh6 28. c6! Lg5
29. L×f4! L×f4 30. c7 Dh5
31. Tc6 Tc8 32. T×b4 L×a2†
33. Kf1 L×e5 34. Tb8 Uppgivet.

Anm. av W. Uhlmann i ST

Från en klubbturnering

Nr 127. GRÜNFELD

S. Lundin		T. Dahlén	
1. d4	**d5**	**2. c4**	**g6**
3. c×d5	**Sf6**		

I partiet Ståhlberg—Aljechin, Kemeri 1937, fick vit efter D×d5 4. Sc3 Da5 5. Sf3 Lg7 6. Ld2 c6 7. e4 Db6 8. Lc4 L×d4 9. S×d4 D×d4 10. Db3 det bättre spelet.

4. Sc3

En relativt sund merbonde inbringar 4. Da4†! c6! 5. d×c6.

4. — S×d5 5. e4 S×c3

Trångt och svårhanterligt spel har svart att vänta efter Sb6 6. h3 Lg7 7. Sf3.

6. b×c3 Lg7 7. Lc4

Det tidigare ofta spelade 7. La3 besvaras enklast med Sd7 jämte c5.

7. — c5 8. Se2 Sc6
9. Le3 c×d4 10. c×d4 Sa5

En sällan spelad fortsättning är 10. — b5! 11. Ld5 (L×b5 Da5† 12. Sc3 D×c3† 13. Ld2 D×d4 14. L×c6† Ld7=) Ld7 12. Tc1 Tc8 med lika spel.

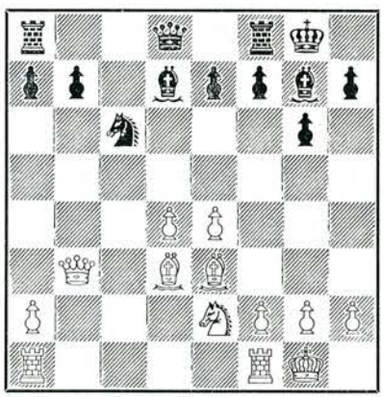
11. Ld3

Ett förmånligt parti kan svart påräkna efter 11. Lb5† Ld7 12. L×d7† D×d7, och på 11. Lb3 går det att genomföra 11. — b5.

11. — Sc6 12. Da4

Ett dåligt drag, som borde ha ersatts av 12. 0—0! (12. — L×d4? 13. S×d4 S×d4 14. L×d4 D×d4 15. Lb5!).

12. — 0—0 13. 0—0 Ld7
14. Db3

14. — b5! 15. e5

15. L×b5 Tb8 16. Da4 T×b5! 17. D×b5 S×d4 18. Dd3 (Db2?? Sf3†) Lb5 leder vit i fördärvet, vilket också är fallet med 15. D×b5 S×d4.

15. — Tb8 16. Le4

Remispel blir det efter 16. d5 S×e5 17. L×a7 S×d3 18. D×d3! L×a1 19. L×b8 D×b8.

16. — e6 17. Tac1 Se7
18. Tc5 Da5

Att den svarta damen här övar ett visst tryck visar varianten 19. Tfc1 Tfc8 20. f4 Lf8 21. T×c8 T×c8 22. T×c8 De1#.

19. Td1 Tfc8 20. Ld2 Dd8
21. Tdc1 De8 22. f4 Lf8
23. T×c8 T×c8 24. Lb4

Sin egen grav gräver vit med 24. T×c8 D×c8 25. d5, då e×d5 26. L×d5 S×d5 27. D×d5 Le6 följer.

24. — Lc6 25. Dd3

Betydligt chansrikare var 25. L×e7.

25. — L×e4 26. D×e4

Pjäsförlust blir det om 26. T×c8 S×c8! sker.

26. — T×c1† 27. S×c1 Sd5
28. L×f8 D×f8 29. g3 Da3!
30. De1 Sc3!

Det hotar bland annat D×c1!

31. Kh1 S×a2 32. S×a2 D×a2
33. Db4 Dc4! 34. Db1

Matten på f1 måste garderas.

34. — D×d4 35. Dc2 Dc4
36. Df2 Dc6† 37. Kg1 Db6
38. D×b6 a×b6 och svart vann.

Anm. av T. Dahlén

Första ronden av korporationsmatcherna i Helsingfors spelades 28 oktober, varvid Statsjärnvägarnas toppman Böök i matchen mot Posten levererade ett parti som gick i hans gamla goda stil:

Nr 128. DAMINDISKT

E. Böök		**Å. Koponen**	
1. d4	**Sf6**	**2. c4**	**e6**
3. Sf3	**c5**	**4. e3**	**b6**
5. Sc3	**Lb7**	**6. Ld3**	**Le7**
7. 0—0	**0—0**	**8. b3**	**c×d4**
9. e×d4	**d5**	**10. Lb2**	**Sc6**
11. De2	**Te8**		

Vanligare är d×c4 12. b×c4, varefter dock S×d4? vore fördärvligt för 13. S×d4 D×d4 14. Sd5! Dc5 15. L×f6! Den varianten spelades redan 1937 med tysken Engels som förare av de vita pjäserna — i ett simultanparti!

12. Tad1 Ld6 13. Lb1 Tc8
14. Se5 Se7 15. Sb5 Lb8
16. a4 a6 17. Sc3 Dc7
18. c×d5 Se×d5 19. S×d5 S×d5
20. Tc1 De7 21. g3

21. La3 kan spelas men ger endast remi.

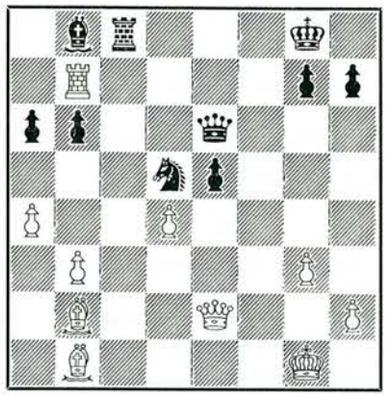
21. — Dg5 22. f4 De7
23. T×c8 T×c8

Om L×c8 så 24. La3!

24. f5 f6

L×e5 var att föredra.

25. f×e6! f×e5 26. Tf7 D×e6
27. T×b7

27. — Sf6

På 27. — Dc6 hade följt 28. L×h7†! K×h7 (Kh8 29. Lf5!) 29. Dh5† Dh6 30. Df5† Dg6 31. D×c8 Ld6 32. Dh3† Kg8 33. Td7 och vit vinner.

28. d×e5 Te8(?) 29. e×f6! D×e2
30. f7† Kh8 31. L×g7†! K×g7
32. f×e8D Uppgivet.

Trots att jag efteråt var nöjd med min taktiska prestation har jag den känslan, att spelöppningen är på något sätt riskabel för vit. Under spelet tyckte jag länge, att jag hellre skulle haft de svarta pjäserna.

Anm. av Eero Böök

SPRINGARSPRÄNG

Partiet Uhlmann—Barcza i den nyligen spelade turneringen i Baden bei Wien började så här: 1. d4 Sf6 2. c4 e6 3. Sf3 d5 4. Sc3 Le7 5. c×d5 e×d5 6. Lg5 c6 7. Dc2 Sa6 8. a3 Sc7 9. e3 Se6 10. Lh4 g6 11. Ld3 Sg7. Öppningen bjöd alltså på det märkliga fenomenet att hästen på b8 kom till g7 inom loppet av fem drag! Vi kontaktade Trav- och Galoppronden, där man förklarade att detta måste vara världsrekord för varmblodiga damspringare.

Boknytt

Bengt Hörberg—Jostein Westberg: Wilhelm Steinitz — den förste officielle världsmästaren. 100 utvalda partier och biografi. Forum, Stockholm 1961. 176 s. Pris hft. 22:50, inb. 26:50.

Den andra boken i Forum-serien om schackspelets världsmästare handlar om Steinitz, den förste som officiellt innehade denna titel. Med det officiella var det väl i början lite si och så, därom talar skiljaktiga uppgifter om från vilket år hans VM-tid räknas. Inte ens denna bok ger ett exakt besked om saken. Dock får man väl anse, att han försvarade sin titel från år 1886 (mot Zukertort) och till 1894, då han förlorade mot Lasker.

Lika mycket som med VM-titeln har Steinitz namn förknippats med den nya spelstil, som framkom under 1800-talets mitt. Ganska allmänt anses han vara grundare av den positionella skolan, som blev en ny milstolpe i spelets utvecklingshistoria och vars idéer han förfäktade med alla medel.

Bokens biografiska del har att skildra en stridbar och färgstark person vars livsöde inte blev det lyckosammaste. Bäst framträder Steinitz' kämpanatur i partierna, vilka ofta inte enbart gällde vinst eller förlust utan även som bevis på styrkan i de åsikter han förfäktade. Trots sin inriktning åt det positionella spelet kunde Steinitz dock konsten att kombinera och ge liv åt partierna. Inte för intet hade han en tid gått under benämningen Österrikes Morphy. Några tråkiga partier är det inte som serveras. Kommentarerna är liksom i Morphyboken utförliga och bra, med spelöppningarna i den nutida teorins belysning. Boken har samma smakfulla utformning som den föregående och kan liksom denna rekommenderas alla schackspelare.

Jerzy Gizycki: Stora Schackboken. Schackets kulturhistoria kompletterad med svensk schackhistorik av Gideon Ståhlberg. Fröléens förlag. Krakow 1961. 388 s. Pris inb. kr. 88:—.

Om schackets historia och om dess förhållande till kulturens olika uttrycksformer har det skrivits en hel del, varför man kunde vänta sig att ämnet var rätt uttömt och svårt att ytterligare belysa. Att så inte varit fallet visar polacken Gizyckis kulturhistoriska schackbok, som kommer nästan som en sensation. En nyhet bland schackböcker är den, och en originell sådan, men det är svårt att direkt peka på vari det nya ligger i denna förtrollande bok. Närmast kommer man väl genom att säga, att här har människan fått sin rätta plats i det stora växelspelet mellan schack och kultur. Människan är det dock som har skapat kulturen och som har frambragt schacket, människan är det som gett schacket dess arter och oarter, som spelar det och som tittar på då andra spelar, människan är det som skriver dikter och deckare om det, som samlar böcker, pjäser och frimärken om det och som dyrkar det. Indirekt har denna uppräkning gett en del om bokens innehåll och det får räcka här, då en närmare redogörelse kommer i nästa nummer.

Förf. har lyckats med det svåra konststycket att ge bokens mångfald av värdefullt stoff en roande och underhållande utformning. Översättaren Sven Storck synes också helt ha kunnat följa och återge den lediga och populärt hållna stilen i texten. Det rikliga och praktfulla bildmaterialet, varibland ett flertal helsidesplanscher är i färg, bidrar i hög grad till att roa och gör boken till en fröjd för ögat. Som i ett kaleidoskop möter man händelser och personer, naturliga och karikerade, århundraden tillbaka och fram till våra dagar, och de förtäljer alla om det schack som varit och är. Förlaget har kostat på boken en dess innehåll fullt värdig utstyrsel — papper, tryck och band är av högsta klass.

Den svenska utgåvan, någon annan har jag tyvärr inte sett, ger mig anledning till ett par reflexioner.

Vad vårt svenska språk måtte vara fattigt, då man måst tillgripa en titel som "Stora Schackboken" för detta verk. Boken är stor till format och sidoantal och den har en andlig storhet som är odiskutabel, men ändå är denna titel så intetsägande. Boken talar om schack som spel, som konst, som matematik och vetenskap, som inspirationskälla i dikt och religionsförkunnelse, om allt detta och mycket mer, vilket tillsammans gör schacket så svårdefinierbart att det är omöjligt att sätta en etikett på det och säga: där och endast där hör det hemma. Författaren har skrivit sin bok med konstnärlig inlevelse, med vetenskaplig säkerhet, med humor och människokärlek, men framför allt med kärlek till schacket och med glädje över allt det vackra det skänkt. Det har blivit en bok som är ett med schacket och därmed lika svår att sätta etikett på. Den som läser boken förstår mig nog, när jag anser att ordet "stora" verkar litet och att titeln säger mycket litet om bokens innehåll.

Ståhlberg bidrar med ett kapitel om svensk schackhistoria. Dess första del följer väl bokens form, men om nyare tidens historia blir nog meningarna delade. En del ville väl haft den fylligare medan andra ville haft den förkortad. Bäst hade varit om den fått följa med bokens ödmjukhet

Utlandet

Baden bei Wien. En internationell turnering till minne av Schlechter spelades 17—28 september med tolv deltagare och gav till resultat: Averbach 9 poäng (alltså av 11 möjliga), Filip 8, Barcza 7, Dückstein och Uhlmann 6½, O'Kelly 6, Robatsch 5½, Pirc 4½, Kinzel, Kopetzky och Stöckl 3½, Paoli 2½.

Buenos Aires. Ett flertal toppfigurer i argentinskt schack saknades i turneringen om årets landsmästerskap. Den vanns av Rossetto med 13 p. av 16 före Luckis 11, Bielicki, Cruz och Garcia Orus 10½, Rubinstein 10, Foguelman 9, Bazan 8½ etc.

Heist. Med 8 poäng av 9 vann Limbos belgiska mästerskapet, närmast följd av Lemaire 7, Boey 6½.

Eastbourne. Efter 11 ronder enligt schweiziska systemet stod bland 58 deltagare O'Kelly som segrare med 9½ poäng. Spanjoren Perez var tvåa på 9.

Imperia. En blind, jugoslaven Baretic, rapporteras ha vunnit huvudtävlingen vid årets traditionella arrangemang med 6½ p. före Sanz 6, Giustolisi, Heidenfeld och Nestler 5½, Grob 5 etc.

Riga. Med 11 poäng vann Nei en 16-mannaturnering, följd av Peterson 10, Koblenz 9, Dzhanojev och Randviir 8½. Mikenas deltog, men tio man kom före honom!

Minsk. Kampen om mästerskapet för Vitryssland gav till resultat: Suetin 12½, Boleslavskij 12, Bagirov 11, Sajgin 10, Goldenov och Veresov 9½ etc.

---

inför schackets storhet och bl. a. det svenska schackets "storhetstid" endast nämnts i korthet och med stilla tacksamhet.

Till avslutning vill jag använda några rader av Ståhlbergs inledning till boken som om de vore mina egna:

Det gläder mig att reservationslöst kunna rekommendera denna bok åt de svenska schackvännerna. Jag har aldrig sett en så vacker schackbok, och jag har aldrig läst en så intressant!

A. Rosqvist

Distriktsnytt

Roslagens Schackförbund

inledde säsongen den 10 oktober med att "spöa" Kristallen från Stockholm med 18—7. Genom denna vinst hemfördes Norrtälje Tidnings vandringspris för alltid. Den stora vinsten berodde mycket på att Kristallen måste lämna fem w. o. Resultat vid de fem första borden (Roslagen först): S. Karlsson—B. Andersson remi, Börje Jansson—O. Svensson 1—0, G. Rönn—S. Söderberg 0—1, H. Nordqvist—S. Johansson 1—0, Bengt Jansson—B. Bogeström 1—0.

Blixtmästerskapet med 48 deltagare avgjordes 15 oktober i Roslags-Lännas flotta bygdegård. En hård uppgörelse, i vilken Börje Jansson, Norrtälje, slutligen triumferade med D. Malmtsröm, Höverödal, på andra plats.

Förbundets årsmöte 22 oktober gick i lugnets tecken. Ur verksamhetsberättelsen kan noteras att ett trettiotal lag deltagit i serierna och att jämnt 100(!) spelare fullföljde i det individuella DM. Det sistnämnda kanske rekord för Sverige? Antalet medlemmar är 273. Ett av de viktigaste besluten var att med Upplands SF bilda en gemensam serie kallad Upplandsserien med fyra 8-mannalag från vartdera distriktet. Från Roslagen startar Norrtälje SK, Rånäs SK, Estuna SK och Väddö SK. Uppland kommer med Uppsala ASS, Akademiska SK, Heby SS och Tierps SS.

Styrelseledamöter för kommande år: Wille Lindström, Estuna, ordf., Kjell Eriksson, Roslagsbro, sekr., Martin Johansson, Norrtälje, kassör, samt Gösta Dahl, Estuna, och Bengt Jansson, Syninge.

Succé för Lilienthal i sverigeturnén

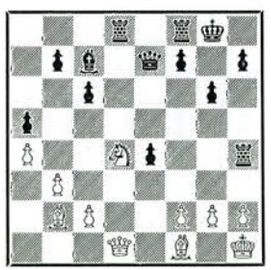

Lilienthal gjorde stor succé i sin sverigeturné och var själv mycket nöjd med den gästfrihet som visades på de olika orterna.

Han avslutade sin turné med att delta i Storviks Schackklubbs omtyckta halvtimmesturnering där Lilienthal ses i aktion på bilden ovan. Hans motståndare, Ingvar Andersson från Kungsgården, svarade för sensationen att slå ryssen. Så småningom visade dock Lilienthal sin klass och han vann överlägset i den slutliga finalen.

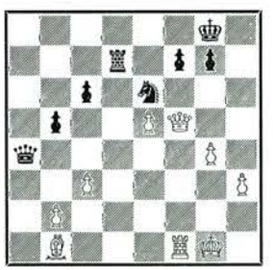
Kombinationsövningar

16.

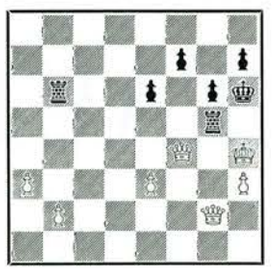
Vit har en skarp angreppsfortsättning till sitt förfogande.

17.

Vit vinner forcerat.

18.

Vit drog T×e6, varpå svart förbisåg vinstdraget. Vilket?

Lösningar på sid. 288

Korr-schack

HARRY ÄHMANS ANDRA SM-TITEL!

SM-turneringen 1961 blev en ytterst överlägsen seger för Harry Ähman, Kiruna, som ser ut att distansera det övriga fältet med 3 poäng! Några partier återstår ännu, varför vi återkommer med tabell senare.

Nya uppflyttningar inom SSKK:

Till mästarklassen: J. Blomkvist, Bromma, L. Livbrandt, Örebro, Alix Persson, Arlöv, och Bror Svensson, Malmö.
Till klass 1: L. E. Larsson, Vadstena, och P. E. Larsson, Långshyttan.
Till klass 2: Erik Zetterlund, Solna.

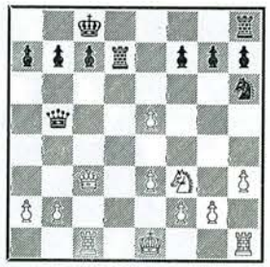
Nordenmästerskapet 1961

Denna turnering startade den 16 oktober. Svenska representanter är Bertil Wikström, Laxbäcken, och Sixten Eriksson, Hägersten, som får bereda sig på hård konkurrens av Axel Nielsen och Holger Neergård, Danmark, E. Heilimo och Erkki Nyström, Finland, Björn Thorsteinsson och Jon Thor, Island, samt Daan de Lange och Thor Störe fra Norge.

Ett ord på vägen: Korrschackets turneringsledare får ofta mottaga klagomål av typen: "spelaren NN svarar inte ...., tar för lång tid på sig för varje drag ....., har överskridit betänketiden flera gånger ....." etc. Sådana allmänt hållna klagorop utan verifikationer är helt meningslösa och innebär endast slöseri med tid och porto. Förfaringssättet vid reklamation beträffande tidsöverskridning är klart föreskrivet i SSKK:s regler, och för att kunna upptaga en sådan reklamation till behandling måste turneringsledaren ha erhållit fastställt underlag, d. v. s. främst det rek-kvitto som visar, att den klagande meddelat motståndaren om förhållandet, och från vars datum ev. ny räkning skall ske (§§ 8—9 i SSKK:s tävlingsregler).

Från ICCF:s Olympiad III, finalen:

Walter Muir, USA

Sten Isaksson, Sverige

Diagrammet visar ställningen efter svarts 18:e drag Db4—b5. Isaksson kommenterar: "Den vita rockaden är förhindrad och trots minusbonden ser det hela ganska hyggligt ut för svart — men skenet bedrar: efter det skarpa bondeoffer som nu följer sprider sig förfallet i den svarta ställningen som ryktet i en småstad."

19.	e6!!	f×e6
20.	Se5	Te7
21.	Da3!	The8
22.	Tc5	Da6
23.	D×a6	b×a6

"Därmed är partiet avgjort. Vit kan nu i lugn och ro föra fram sitt andra torn till slutangreppet mot den sönderslagna svarta bondeställningen."

24.	Ke2	Sf7
25.	Sc6	Td7
26.	Thc1	e5
27.	T1c3	Te6
28.	Tb3	Tdd6
29.	S×a7†	Uppgivet.

"Man förstår att svart vill bespara sig det blodbad som blir följden av 29. — Kd8 30. Tb8† Kd7 31. Tb7!"

PAUL MORPHY

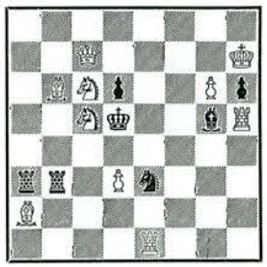
av B. Hörberg - J. Westberg

Här finner man 100 av Morphys bästa partier samlade med en modern belysning av spelöppningarna. 129 diagram visar olika faser av särskilt intressanta partier. *Pris 18:50, inb. 22:50*

Problem

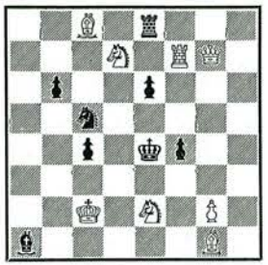
Bidrag och lösningar till BROR LARSSON Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

11350. Touw Hian Bwee
Djakarta

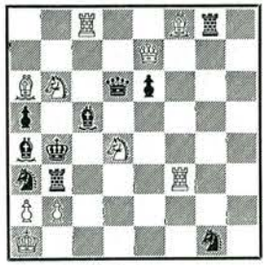
Matt i 2 drag

11351. Gustav Jönsson
Torsby

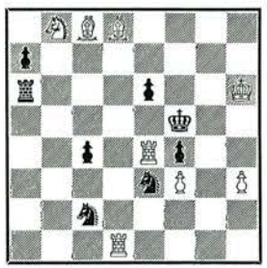
Matt i 2 drag

11352. Edvard Livshits
Dnjepropetrovsk

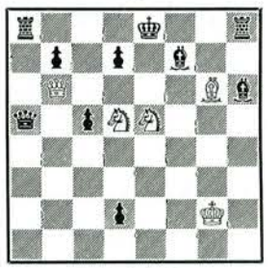
Matt i 2 drag

11353. Efrén Petite
Oviedo

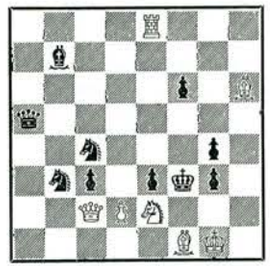
Matt i 2 drag

11354. Valentin Rudenko
Dnjepropetrovsk

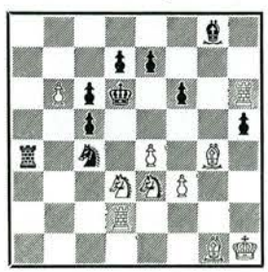
Matt i 2 drag

11355. E. Wennick
Hälsingborg

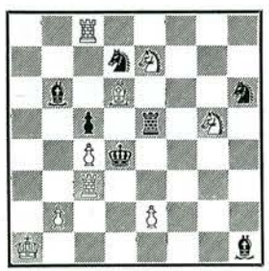
Matt i 2 drag

11356. G.-A. Ekestubbe
Skurup

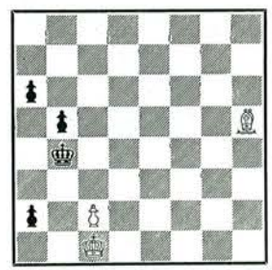
Matt i 3 drag

11357. J. J. Rietveld
Kesteren

Matt i 4 drag

11358. Michail Popov
Sofia

Hjälppatt i 3 drag

11359. Anders Uddgren, Sösdala: Kc4 Tb2 Ld3 — Kc6 Tb1 Bc7. Hjälpmatt i 2 drag (skenspel). Lösningsfrist 31 december.

11306 (Andersson). Förspel 1. — De4 (D×f3) 2. D×D. Lösn. 1. Dg8 De4 (D×f3) 2. S×D. *11307 (Karlsson).* 1. La7. *11308 (Shoemaker).* 1. Dg3. *11309 (Szwedowski).* Förspel 1. — Te3 (Te4 Te5 T×d5) 2. D×e3 (D×e4 D×e5 Tc4). Lösning 1. Se3 Te3 (Te4 Te5 Td5) 2. D×b4 (d×e4 Tc4 T×d5). Ruklistemat. *11310 (Wennick).* Försök 1. S×g5? Sd4 (Sf4) 2. De4 (Sh4) men 1. — Da2! Lösn. 1. Tc6 Sd4 (Sf4) 2. Tf6 (Sd6). *11311 (Hemmingsson).* 1. Sf2 (2. Sh3) Ld4 (Sd4 e6 K×e5) 2. Te3 (Sh3 Dg4 Td5). Första varianten prima. *11312 (Larsson).* 1. Sg6 (2. D×f4) Td×e6 (Te×e6 d×e6 Lg3 Te4 Tf5 Se7) 2. a×b6 (Tc4 Db7 Df3 d×e4 D×f5 S×e7). Men 1. — Tc6 och 2. — d6 spolierar tyvärr allt. *11313 (Mikan).* 1. Lf6 (2. Dh7) Kd3 (b×c2) 2. Sb4 (Tc4) men 2. Sb4 kan ersättas med Se1. *11314 (Ekestubbe).* 1. Sg1 Tb4 (c4 d4 e4) 2. Tb2 (c2 d2 e2) K×g1 3. T† T×T. *11315 (Nilsson).* A) 1. d1T Sf3 2. Tf1 Kd3 3. Tf2 Sc4 4. Kf1 Se3. B) Här skulle förändringen ha varit "flytta Bd2 till f5" med avsedd lösning 1. f4 Kd3 2. f3 Sc4 3. f2 Sf3 4. Kf1 Se3. Samma vita drag som i A men i annan ordning. Extrapoäng till den som bilöser B efter denna korrigering. Välkomna kommentarer måste tyvärr utelämnas — platsbrist.

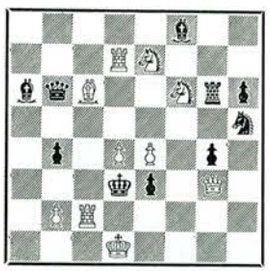
Lösarlista häfte 6

B. Ahlgren 277+4=281, E. Albenius II 33+11=44, A. K. Andersson II 279+25=304, I. Andersson 470+13=483, Stig Andersson 403+27=430, Sture Andersson 74+13=87, T. Andersson V 203+28=231, B. Aulin 84+13=97, R. Carlsson 190+20=210, H. Eriksson 18, J. O. Eriksson 203+10=213, T. Fahlman III 14+11=25, H. Forsman II 160+18=178, G. Fransson 49+8=57, L. Gidefeldt 465+19=484, A. Gille 157+22=179, C. I. Holm IV 382+21=403, J. Johnsson II 125+21=146, J. Karasalo 13, E. Karlsson V 185+29=214, K. Larsson 71+26=97, O. Lundgren 196+24=220, I. Mäkihovi 104+24+28=156, G. Naujoks III 278+28=306, A. Nilsson V 474+26=500, C. P. Nilsson 237+16=253, M. Nordström III 387+27=414, P. Perkonoja 72+27=99, B. Pettersson 124+20=144, R. Redhammar 13+8=21, L. Sandvik 51+4=55, M. Seppälä 28, D. Svedberg 346+27=373, A. Uddgren 126+9=135, H. Wegeman 172+2+15=189, A. E. Wester II 437+10=447, E. Wikström II 377+28=405, H. Zerpe 273+8=281, M. v. Zweigbergk 124+26=150, K. Österberg 42+10=52.

En alldeles speciell blomma till *Arvid Nilsson, Forshaga,* som i många år stått i toppen på vår lösarlista och som nu fullbordat sin femte serie. God fortsättning!

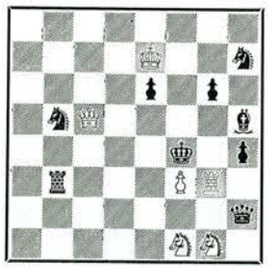
Dom i Tidskrift för Schacks tvådragsturnering 1960

1:a pris
H. Ahues, Bremen

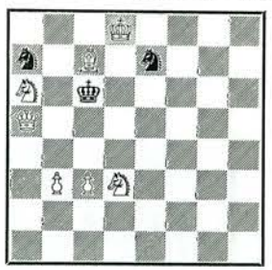
2‡ 1. Sfd5

2:a pris
J. Knöppel, Lidingö

2‡ 1. K×e6

3:e pris
Z. Fjellström, Stockholm

2‡ 1. Sac5

1:a pris: 11199 av Herbert Ahues. En intressant idé i en felfri konstruktion. Det fina nyckeldraget gör sitt till att man inte förbiser förförelserna 1. Ld5? och 1. Sed5?

2:a pris: 11203 av Jan Knöppel. Den överraskande inledningen och den mästerliga tekniken motiverar den höga placeringen av denna "bagatell".

3:e pris: 11218 av Zacharias Fjellström. Ett lyckat "fynd"!

1:a hedersomnämnande: 11204 av Lennart Larsson. Konstruktionen är inte helt i harmoni med det särdeles intressanta innehållet.

2:a hedersomnämnande: 11166 av Herbert Ahues. Precis samma tema som i förstapristagaren, men Sf4 deltar inte i själva spelet, och konstruktionen verkar i det hela taget tyngre än i denna.

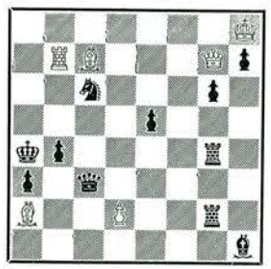
Omnämnanden utan rangordning tilldelas 11219 av *Lennart Larsson,* 11169 av *Zacharias Fjellström* och 11170 av *Edvin Karlsson.*

Köpenhamn den 15/10 1961.

Walther Jørgensen
Domare.

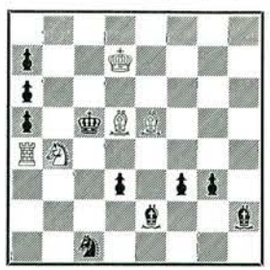
Dom i Tidskrift för Schacks tredragsturnering 1960

1:a pris
A. Åkerblom, Avesta

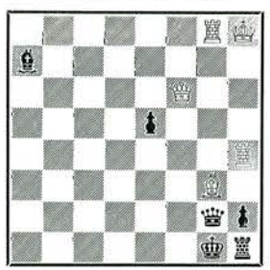
3‡ 1. Dd7

2:a pris
A. Åkerblom, Avesta

3‡ 1. Lc6

3:e pris
V. Pachman, Prag

3‡ 1. Tf4

1:a pris: 11194 av Axel Åkerblom. En vacker bukett bindningsmatter. Före inl. besvaras 1. — e4 med 2. D×c3.

2:a pris: 11177 av Axel Åkerblom. Vackra matter, men svarta kungens vandring till b6 drar ner betyget. S-matten på a1 en prima överraskning.

3:e pris: 11159 av Vladimir Pachman. Innehållet kan synas magert, men av det vita materialet kan man just inte fordra mera.

1:a hedersomnämnande: 11173 av Ernst Jönsson. Avdragsbatteriet Lb8, Tc7/Kd6 är ofta utnyttjat, men uppgiften förefaller ändock originell.

2:a hedersomnämnande: 11104 av C. J. R. Samselius. Tråkigt hot. Roliga D-schackar på f6, g7 och h8, men i övrigt rätt enkel.

3:e hedersomnämnande: 11130 av Artur Hemmingsson. Problemet har charm trots sitt enkla innehåll. Före inl. kan 1. — Lb3 bemötas även med 2. De5.

Härnösand den 12 okt. 1961.

Hilding Fröberg
Domare.

Vi gratulerar pristagarna och tackar de bägge domherrarna för väl förrättat arbete.

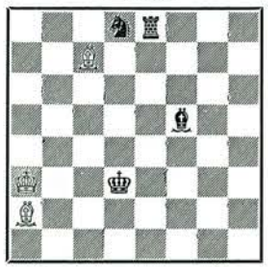
Studier

Bidrag och lösningar till A. HILDEBRAND
Postfack 176, Uppsala 1.

Domare i TfS' årsturnering 1961 — V. Korolkov

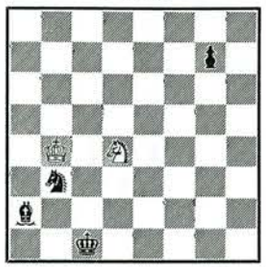
LANDSKAMPEN SVERIGE—FINLAND

989. P. Perkonoja,
Finland
1 plats

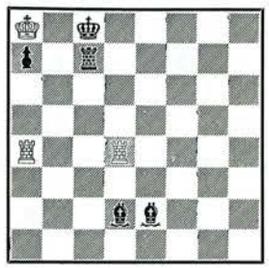
3+4=7 Remi

990. H. Källström,
Sverige
2 plats

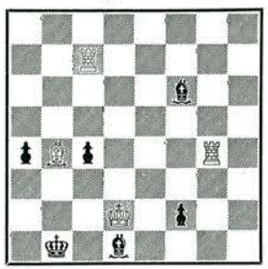
2+4=6 Remi

991. A. Åkerblom,
Sverige
3—4 plats delad.

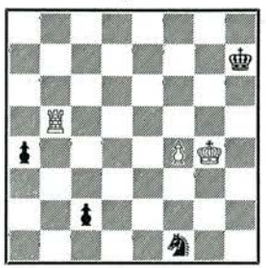
3+5=8 Remi

992. T. G. Olsson,
Sverige
3—4 plats delad

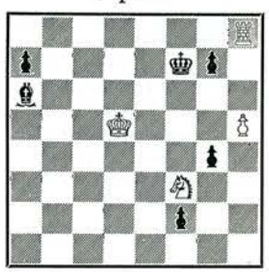
4+6=10 Remi

993. V. Kivi,
Finland
5 plats

3+4=7 Remi

994. R. Heiskanen,
Finland
6 plats

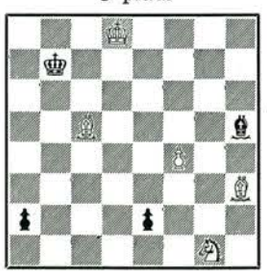
4+6=10 Remi

995. A. Ericsson,
Sverige
7 plats

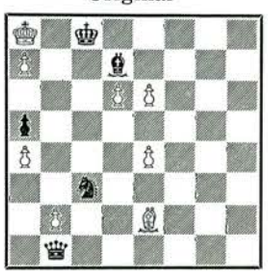
4+6=10 Remi

996. L. Ruonala,
Finland
8 plats

5+4=9 Remi

997. V. A. Bron,
Sovjet
Original

8+5=13 Remi

Studielandskampen Sverige—Finland 36—32

Studierna från landskampen Sverige—Finland presenteras i dag för TfS' läsare. Efter det två studier på vartdera håll fått utgå som inkorrekta (Runqvists och Hildebrands för Sveriges del och Koppelomäkis och Hynonens för Finlands del) återstod sammanlagt 8 korrekta alster, som av domaren T. B. Gorgiev, Sovjet, placerats i den ordning de här återfinns. Finnarna ville ta med sina reservstudier — något som dock från svensk sida inte kan godtagas. När man väl bestämt att landskampen skall omfatta lika många studier på ömse håll kan det inte bli tal om några reserver. I detta fall kom Sverige med 6 alster, medan Finland i stället för 6 skickade in inte mindre än 12 studier till den internationelle domarens bedömning. Redan det var en stor favör, ty man vet inte om domarens smak hade sammanfallit med den finska lagledningens om dessa på förhand varit tvungna att till landskampen ta ut 6 studier av de 12. Domaren Gorgiev tog bland de anonyma studierna ut de enligt hans mening 12 bästa och samtliga svenska studier kom med bland dessa. Efter domen bevisades inkorrektheten i de ovan nämnda 4 studierna vilka fick diskas. Slutresultatet blir därmed att Sverige vunnit landskampen med siffrorna 36—32 (den bästa studien får 12 poäng, nästa 11 osv.)

Att ta med 2 finska reservstudier i stället för de inkorrekta alstren (detta efter domslutet!) ter sig helt orimligt.

Finska försök att bevisa inkorrektheten av Åkerbloms studie har motbevisats från författaren, och nya framstötar i samma sak måste avvisas från svensk sida såsom icke godtagbara, ty man håller sig inte till vits bästa fortsättningar. I fall av finsk protest kommer studiernas prövning att underställas den internationelle skiljedomaren.

Landskampens svenska alster publiceras här och ingår även i TfS' årsturnering 1961. Lösningarna till samtliga landskampsstudier återfinns nedan.

Lösningstävlingen

omfattar denna gång endast en originalstudie — nämligen den ypperliga 997 av V. A. Bron. Denne prominente ryske författare debuterar härmed i TfS' studiespalt. Vi hälsar honom välkommen och hoppas på framtida medarbete. Den först öppnade rätta lösning som insänts till studiered. före årsskiftet belönas med en bok.

Definitivt domslut 1960

Det definitiva domslutet i TfS' studieturnering 1960 blir efter diskvalificering av A. Åkerbloms förstapristagare följande (se TfS nr 3/1960):

1 pris — A. Åkerblom nr 900
2 pris — H. Källström nr 889
3 pris — A. Kakovin nr 895
1 hed.omn. — A. Åkerblom nr 934
2 hed.omn. — S. Clausén nr 888
3 hed.omn. — T. Gorgiev & L. Olmutskij nr 906
4 hed.omn. — A. Hildebrand nr 929

Omnämnandena förblir oförändrade.

Lösningar till landskampsstudierna nr 889—991.

Till studierna 992—996 kommer lösningen i nästa nummer.

(Betingelsen: remistudier)

989. P. Perkonoja. 1. Lb1† Kc3! (Svart kan inte rädda pjäsen, men i stället lägger han upp en fälla. På 2. L×f5? följer Sc6! och vit blir matt eller förlorar en pjäs.) *2. La5†! Kc4 3. L×f5* (Remimaterialet är uppnått, men . . .) *3. — Sc6!* (En ny fälla. På 4. Ld2? följer Te2!, på 4. Lb6? Ta8† och på 4. Lc7? Sd4!, i samtliga fall med vinst för svart.) *4. Ld7! Te3† 5. Ka4 Te2 6. Ka3 S×a5 7. Lb5†! K×b5* — patt! En mycket elegant pattstudie i konstnärlig utformning med minsta tänkbara material.

990. H. Källström. 1. Se6! g6 2. Sf8 (2. Sc3? Sa5 3. Sf8 Lb1!) *2. — g5 3. Sh7 g4 4. Sf6 g3 5. Sh5 g2 6. Sf4 g1S! 7. Ka3! Kb1 8. Sd5! Se2 9. Sb4* — remi. En stor framgång för vår nye studiekonstnär! Även detta alster kombinerar klassisk enkelhet med elegans och fantasi. En svart excelsior (dvs. bondeframmarsch i fem drag från utgångsfältet till förvandlingsfältet) kombinerad med en svart S-promotion. Utmärkt hopkommet!

991. A. Åkerblom. 1. Td5 Lf3 2. Te4! Td7 3. Tc5†! (3. Tc3†? Kd8 4. Tc8† Ke7! 3. Te8†? Kc7 4. Tc8† Kb6! 5. Tb8† Ka6!) *3. — Tc7!* (3. — Kd8? 4. Tc8† K×c8 — patt.) *4. Td5 Tf7 5. Tc4†!* (5. Tc5†? Kd8 6. Td5† Td7 5. Te8† Kc7) *5. — Tc7 6. Te4 Tc2! 7. Te8† Kc7 8. Te7† Kc6! 9. T×d2!* (På 9. Tf5? följer Lb4 10. Tb7 Lg2!! 11. T×b4 Kc7† 12. K×a7 Ta2†) *9. — Kb6† 10. Kb8 T×d2 11. Tb7†! Kc6* (11. — L×b7 — patt) *12. K×a7* (12. Tc7? Kd6! 13. Tf7 a5! 14. T×f3 Kc5 15. Kb7 Td6) *12. — Ta2† 13. Kb8 Kd6 14. Td7†! K×d7* (Eljest uppkommer remiställningen av Lolli påvisad redan 1763!) — patt.

Till sitt format överträffar detta verk både Perkonojas och Källströms studie. Domaren ansåg dock tydligen, att de två förstnämnda alstren, som är regelrätta fynd, gör ett mera fulländat estetiskt intryck. Med sina många poängterade drag och svåra förförelser är Åkerbloms studie den innehållsrikaste i landskampen.

Botvinnik till Stockholm

I det skede av tryckningen där vi nästan måste stoppa pressarna för att få in några rader meddelas från Moskva, att världsmästaren Botvinnik och stormästaren Salo Flohr kommer till Stockholm omkring den 10 januari! Det celebra paret kommer direkt från turneringen i Hastings och besöket i Sverige beräknas vara c:a tre veckor. Stockholms Schackförbund står som inbjudare och man planerar tillsammans med en huvudstadstidning att anordna en internationell turnering med 10 spelare.

Vidare blir det förmodlingen en del simultanframträdanden och är lyckan god får vi se Botvinnik och Flohr i TV. Närmare detaljer i decembernumret!

Lösningar till kombinationsövningarna:

Nr 16. 1. Sf5! D×h4 2. Dh5! (1. — g× f5 2. Dg4†!) Vulkovic—N. N.

Nr 17. 1. Dh7† Kf8. 2. Dh8† Ke7 3. T×f7† K×f7 4. Lg6! K×g6 5. Dh5‡ eller 4. — Ke7 5. De8‡. Analys ur matchen Tarrasch—Schlechter 1911.

Nr 18. 1. — f5! och mot hotet Dg3† D×D Th5 matt är vit försvarslös. Aljechin —Naegeli, Bern 1932.

Sanktionerade turneringar

De framställningar om sanktion för arrangerande av turneringar i Falun och Malmö som omnämnades på sid. 225 i nr 8 behandlades vid centralstyrelsens sammanträde 28—29 oktober.

Något definitivt beslut kunde centralstyrelsen av formella skäll ej fatta men man kan nog lugnt utgå från att en sanktion slutligen (av arbetsutskottet) kommer att lämnas.

☆

Anmälningar kan ske till Sveriges Schackförbund för båda tävlingarna. Till tävlingen i Falun 26/12 1961—1/1 1962 skall tre mästare, tre förstaklasspelare och tre juniorer uttas av Sveriges Schackförbund och dessa platser är öppna för alla spelare utom dem som är från distriktsförbundet i Dalarna.

☆

I malmötävlingen äger tre förstaklassspelare rätt att delta. Denna turnering spelas under samma tid som ovan. För de rent lokala förhållandena (tider, priser, ev. startavgifter och förmåner) redogör de personer som vi omnämnde i vårt förra nummer. *Anmälningstiden utgår den 9 december.*

Sveriges Schackförbund

Sveavägen 163, Stockholm Va. Tel. 33 40 30.

Ordförande:	F. Rogard, Kungsträdgårdsgatan 16, Stockholm C, tel. 23 42 70.
Vice ordförande:	J. E. Ekelund, Nygatan 66, Örebro, tel. 11 59 27.
Sekreterare:	T. Markling, Sveavägen 163, Stockholm Va, tel. 33 40 30.
Skattmästare:	O. Carlberg, Skolgatan 44 A, Örebro, tel. 11 78 90 (postgiro 2122).
Rikslotteriet:	Verkst. ledamot O. Carlberg, Box 2048, Örebro, tel. 11 78 90.
Allsvenska serien:	Överledare J. E. Ekelund (se ovan).
Korr.-schack:	Turneringsledare E. Gärdéus, Sunnevad, Mariestad.
	Sekreterare A. E. Axelsson, Drottninggatan 39, Linköping.
Ungdomsschack:	Riksinstruktör U. Körling, Sveavägen 163, Stockholm Va.

Nu kommer nyheten

som hela Sveriges schackvärld länge väntat på

STORA SCHACKBOKEN

Schackets kulturhistoria av
Jerzy Gizycki
med svensk schackhistorik av Gideon Ståhlberg

Detta är en vacker bok med över 300 textillustrationer och förnämliga färgplanscher. Den är därtill strålande rolig. För varje schackspelare är därför STORA SCHACKBOKEN ett underbart verk att äga.

"Jag lyckönskar läsarna . . .

Jerzy Gizycki har lyckats mästerligt skildra schackets kulturhistoria. I lätt tillgänglig form låter författaren spelets öden inordnas och förklaras av kulturens och kulturfolkens egen utvecklingshistoria. Till författaren uttalar jag min beundran och tacksamhet, och jag lyckönskar läsarna, som få under hans ledning vandra i spelets och kulturens vingårdar."

Folke Rogard
Världsschackförbundets President och Sveriges Schackförbunds ordförande

FRÖLÉEN & C:o AB / BERNCES FÖRLAG

Alla har vi

mycket att lära

av stormästaren

Gideon Ståhlberg

SCHACK FRÅN BÖRJAN

"Den som vill lära sig schack — eller förkovra sig — har en utmärkt guide i vår stormästares nya bok, kraftigt bepärmad för hårda pojknävar." *AHR i Aftonbladet*

2:a uppl. 11:e tus. Inb. 11:—

SCHACK FÖR ALLA

"Schack för alla" är närmast att betrakta som en fortsättning på "Schack från början", som har haft så stor framgång. Behandlar bl. a. spelöppningen, mittspelet och slutspelet samt innehåller dessutom diverse allmänna regler och teknik. Inb. 12:50

Båda böckerna rikt illustrerade med diagram.

Köp böckerna genom bokhandeln eller direkt genom Sveriges Schackförbund.

Rabén & Sjögren

Dagbladstryckeriet AB, Örebro 1961

6680